

Upravništvo. Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.

Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3 — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica št.
2. — Telefon št. 190.

Racuni pri post. ček zavodih: Ljub-
ljana št. 11 842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105 241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za uroženstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126 Maribor,
Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ulica šte. 1.
Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi
po tarifu.

Vesti o baltiskem paktu

Ko so se pojavile prve vesti o rusko-poljskem načrtu glede baltiskega pakta, se je pokazala po eni strani skepsa glede zanesljivosti, po drugi pa se je brž oglašilo krepko nasprotovanje. Če upoštevamo vse demantije, ki so se objavili in tehtno preudarijo, kar se je v njih povedalo in kar se ni povedalo, si moramo napraviti precej zanesljivo sodbo, da gre tu za prav resne načrte. Pobuda zanje izhaja od ruske strani in je našla prav vneto pritrditev pri Poljski.

Sovjetska vlada predlaga zaključek posebne pogodbe, po kateri bi Rusija in Poljska garantirali baltiskim državam, Finski, Estiji, Latviji in Litvi, neodvisnost in sedanje meje. Novica je vzbudila veliko pozornost zaradi tega, ker se je takoj splošno Nemčija čutila prizadeto smatrajoč, da je rusko-poljska zasnova naperjena proti nemškim interesom.

Baltiske države so domala vse povojno dobo živele v nekakem političnem zatišju. Odkar se je Rusija izločila iz aktivne mednarodne politike, kar je tem državam tako rekoč sploh šele pripomoglo do svobode in samostojnosti, se tu ni dogajalo kaj posebnega. Meščansko časopisje je sicer tožilo o komunistični propagandi, ki je imela svoje izvore v sosedni Rusiji, ali celo tega je bilo razmeroma malo, če pomislimo, da so to neposredni ruski sosedje in da so bili še pravkar rusko področje, kamor je zato tudi propagandi lažja pot. Zato so baltiske države tudi s svoje strani nekako upoštevale to dobro voljo, stremeli, da se jim ne zapravijo po nepotrebnem. Dolgo se je govorilo o nekaki zvezi baltiskih držav, ki naj se osnuje v naslonitvi na Poljsko. V Varšavi bi bili takrat prav radi postavili na noge tako zvezo, ki naj bi ojačila njihovo obrambno silo napram sovjetskim aspiracijam. To je bilo seveda še v dobi, ko so bili odnosi med Moskvo in Varšavo vse prej kot dobri in ko je skrajno medsebojno nezaupanje popolnoma obvladovalo duhove ter narekovalo programe tudi diplomaciji. Res da odnosi med baltiskimi državami samimi niso bili taki, da bi nudili ugodne pogoje za tako zvezo, ali vendar se zdi, da je povsod prevladovala prepričitev, ki ni svetlovala, angažirati se preveč v protiruskem smislu, zlasti ko so iz Moskve na ves glas in s posebnim poudarkom izjavljali, da bi smatrali baltiško zvezo kot nekaj zoper Rusijo naperjenega.

Sedaj pa je situacija povsem druga in uvodoma označeni ruski predlog jo osvetljuje nad vse precizno.

Osnova veliki politični spremembi v baltiskem področju je vsekakor v rastocem agresivnem duhu hitlerjevske Nemčije. Ze dolgo pred Hitlerjevo zmago so si napravili v Varšavi o tem točen obračun ter so izvajali posledice; takrat je Poljska pričela iskati in zares našla pot sporazuma od sovjetske Rusije. Se močno pa se je stopnjevala sprememba, odkar je v Berlinu zavladal Hitler in se je pričela uveljavljati nemška ekspanzivna težnja proti vzhodu. Znano so nemške aspiracije na Ukrajino, ki se zdijo na prvi pogled naravnost absurdne, pa so vendarle realne, tako realne, da jih Rusija temeljito resno jemlje v račun in po njih preureja svojo zunanjo politiko. Drugo področje nemške vzhodne ekspanzivne težnje so dežele in države ob Baltiskem morju. To so same razmeroma redko obljubene dežele, prirodni pogoji so taki, da bi se Nemci tamkaj prav lahko naseljevali — saj hitlerizem s posebno vneto išče ravno zemlje za kolonizacijo —. Vrh tega so to dežele, ki si jih je bil nemški meščak enkrat osvojil, pa jih je v teku stoletij zopet izgubil; saj je bila tu od Rusije pa gori do Leningrada nekdanja država nemškega križarskega reda. Novi nemški nacionalizem hoče obnoviti Nemčijo v zgodovinskem obsegu; naslanjajoč se na »historične pravice« je pričela sistematična nemška propaganda po baltičkih republikah, kjer je še ostala nemška manjšina, gospodarsko ter kulturno še vedno odlično situirana. Med temi baltičskimi Nemci, ki pa predstavljajo po številu samem le majhno silo, so hitlerjevski emisarji organizirali svoje podružnice, celo take z napadalnimi oddelki, tako da so morale baltiske vlade postati pozornejšje nanje ter energično poseči vmes. V takem položaju so postali čisto drugačni pogoji ne le za baltiško zvezo, marveč za zvezo baltičkih držav z Rusijo in Poljsko, ki naj baltiško področje popolnoma zaščiti pred nemškim imperializmom.

S tega idejnega in stvarnega ozadja je izšel ruski predlog. Tudi če so ga demantirali, njegovo jedro ostane in se bo nedvomno realiziralo prej ali slej. Zakaj Poljska in Rusija, katerih sodelovanje je prineslo le prav lepih sadov, se bosta nedvomno temeljito potrudili, da zapreta nemškemu imperializmu pot, po kateri bi mogel priti za hrbet enemu kot drugemu.

Se eno dodatno možnost odpira ruski predlog. Računa namreč z zblizanjem

HEIMWEHR IN DOLLFUSOV REŽIM

Možnost preloma med heimwehrovci in dr. Dollfusom — Heimwehr še vedno pobornik za pofašistenje Avstrije

Dunaj, 10. januarja. r. Po zakulisnih pogajanjih, ki so se vršila preko božičnih in novoletnih praznikov, se je začela sedaj notranje-politična situacija naglo razvijati. Kakor kaže dogodki zadnjih dni, prizadevanja dr. Dollfusa za depolitizacijo Heimwehra niso uspešna. Heimwehrovci so se pod Dollfusovim režimom navadili »delati politiko« in se ne puste tako enostavno iziritirati. Zaenkrat se vrši borba še vedno za kulislami, toda vedno bolj se kopičijo znaki, da popoln prelom med dr. Dollfusom in Heimwehrom ni več daleč.

Ze prve vesti o spravi med sedanjim avstrijskim režimom in narodnimi socialisti so vzbudile v heimwehrovskih krogih veliko razburjenje in ogorčenje. Vse kaže, da so poslednja teroristična dejanja v Avstriji izšla iz vrst Heimwehrovcev samih, da bi na ta način otežkočili sporazum z narodnimi socialisti in si zagotovili nadaljnje sodelovanje v državni politiki. Med tem pa se je moral dr. Dollfus vdati pritisku iz Rima in pristati na koncesije hitlerjevcem.

Da bi na drugi strani olajšala položaj voditeljem Heimwehra in si pridobila njihovo naklonjenost, je vlada te dni izdala poseben proglas na narod, v katerem zagotavlja, da hoče še nadalje z vso ostrostjo nastopati proti terorizmu, ki ogrožajo javni red in mir. Ta proglas pa je imel baš nasprotni učinek. Heimwehrovci vidijo v njem proti sebi naperjeno ost. Na zahtevo pokrajinskih voditeljev se je zato včeraj sestala na Dunaju konferenca heimwehrovskih voditeljev. Na njej je vodja Heimwehra, knez Starheimberg, obširno poročal o notranje-političnem položaju. Starheimberg je imel še tik predt konferenco dolg sestanek z dr. Dollfusom, ki pa je očitno ostal brez uspeha. Konferenca se je danes nadaljevala.

Po njej je bil izdan komunike, ki naglašja, da so voditelji in člani Heimwehra popolnoma složni in nepopustljivi v izvajanju svojega programa. Ob enem je bil izdan proglas na vse organizacije Heimwehra, v katerem izjavlja

vodstvo, da je nastopilo novo leto borbe, ki pa mora prinesiti odkrite. Vodstvo Heimwehra izrecno poudarja, da se ne bo dalo več izrabljati v namene, ki niso v skladu s programom Heimwehra. Cilj Heimwehra je in ostane pofašistenje Avstrije, predvsem pa dosledno iztrebljenje korupcije v javnem življenju.

Proglas vodstva Heimwehra je izzval v politični javnosti največjo senzacijo, ker vidijo v njem že napoved preloma med vlado in Heimwehrom. Zlasti sodijo, da se zadnji stavek o korupciji nanaša na sedanji režim. Vsa javnost pričakuje z napetostjo dogodkov, ki bodo neizogibno sledili.

Izgredi na Koroškem

Dunaj, 10. januarja g. V Celovcu se je pojavilo danes zvečer 20 oseb, ki so jih pravkar odpustili zaradi narodno-socialističnega mišljenja iz tabora za prostovoljno delo. V mestu so začeli demonstrirati in ko jih je neki stražnik ustavil in pozval, naj se razidejo, so ga

vrgli preko plota. Stražnik je začel streljati in je na mestu smrtel enega, drugega demonstranta je zadel v pljuča, tretjemu pa je občila krogla v rame, dočim so se ostali razbežali. Tudi v Beljaku je demonstriralo 40 sličnih elementov s kljukasto zastavo. Osem izmed njih je policija aretirala.

Preki sod na delu

Dunaj, 10. januarja. Preki sod je danes drugič poslal, in sicer v Gradcu. Obtožen je bil delavec Pater Straus, da je zažgal posestvo nekega kmetja v Lipnici. Straus je priznal svoje dejanje. Proces proti njemu bi se moral vršiti sicer pred prekim sodom na Dunaju, toda sodišče se je premestilo v Gradec in je bil o tem obveščen tudi krmik. Straus je bil že predkaznovan in obsojen na večletno robijo.

Nova ustava

Dunaj, 10. jan. g. Minister dr. Ender, ki je prišel pred kratkim na Dunaj, je dopoldne predložil zveznemu kancelarju dr. Dollfussu prepis svojega osnutka ustave. Pričakujejo, da bodo v osnutku na željo kancelarja in ministrskega sveta izvršene še nekatere manj pomembne izpremembe, na splošno pa se lahko smatra, da je osnutek ustave izgotovljen. Po njem bo ustanovljena poleg stanovskega sveta še kulturna zbornica, v kateri bodo imeli sedeže in glasove zastopniki svobodnih poklicev in v nekakšni obliki tudi zastopniki družin. Važno je, da vsebuje tudi novi osnutek ustave avtonomije dežel.

Sestanek sveta DN

Svet Društva narodov bo na svojem sedanjem zasedanju sklepal o izvedbi plebiscita v Posaarju

Zeneva, 10. januarja. A. A. V ponedeljek 15. t. m. bo otvorjeno 78. zasedanje sveta Društva narodov, na katerem bodo proučili poročila pododborov, zlasti zdravstvenega, gospodarskega, opijskega itd. Razen tega bo svet Društva narodov razpravljal ponovno tudi o sporu med Bolivijo in Paragvajem.

Na dnevnem redu je dalje vprašanje plebiscita v Posaarju. Versailleska mirovna pogodba določa, da mora vsi plebiscit po preteku 15 let od uveljavljenja te pogodbe (10. januarja 1920). Ljudsko glasovanje se bo vršilo po občinah ali pa po okrožjih. Prebivalci bodo glasovali o treh možnostih: 1. o ohranitvi sedanjega stanja, 2. o združitvi s Francijo in 3. o zdru-

žitvi z Nemčijo. Glasovalno pravico bodo imele vse osebe obeh spolov, stare na dan glasovanja nad 20 let, ki so na dan podpisa mirovne pogodbe prebivale na področju Posaarja.

Sveta Društva narodov bo moral določiti še več drugih modalitet in določb v zvezi s tem plebiscitom, tako predvsem dan plebiscita in način glasovanja, da se zagotovi popolna svoboda glasovalcev, tajnost glasovanja in nepotvorba ljudske volje. Po plebiscitu bo svet Društva narodov odločil na podlagi izražene ljudske volje, pod katero suverenost bo spadala odtlej vsa pokrajina ali pa del Posaarja. V tej stvari bo sklepal z navadno večino.

Vedno večje razburjenje radi afere Stavisky

Poneverbe presegajo že 700 milijonov frankov — Demonstracije v Parizu — Slepav Stavisky ni bil ustrejen, temveč je izvršil samomor — Parlamentarni preiskovalni odbor

Pariz, 10. januarja. r. Bayonnski finančni škandal zavzema z vsakim dnem večji obseg in vedno bolj razburja duhove. Po najnovejših prijavah znašajo poneverbe, ki jih pripisujejo Staviskemu, že nad 700 milijonov frankov. Opozicija na vse pretege izkorišča afero proti vladi in s svojimi političnimi hujskarijami še bolj razburja duhove. Pod vplivom te propagande je prišlo snodi do velikih demonstracij pred notranjim ministrstvom. Več tisoč demonstrantov se je zbralo pred poslopjem in zahtevalo odstop vlade in smrtno kazen za vse, ki so zapleteni v afero. Ko je prišla policija, da bi demonstrante razpršila, so demonstranti demohirali železno ograjo in navalili na policijo. Šele po hudi borbi se je posrečilo demonstrante razpršiti. Policija je aretirala 200 izgrednikov.

Ker je danes Action Francaise pozivala k novim demonstracijam pred parlamentom, je izdala policija najstrožje varnostne ukrepe. Vse dohodne ulice k parlamentu so zaprte. Pred poslopjem poslanske zbornice so postavljene stropnice, vse poslopje pa je zastraženo po vojaštvu. Dostop v poslopje je dovoljen samo proti posebni legitimaciji.

Truplo Staviskega je bilo danes izročeno njegovi ženi, ki je odredila prevoz v Montigny, kjer ima rodbina svojo grobnico.

Skupina narodnih poslancev je vložila pri zborničnem predsedstvu predlog, naj se na prihodnji seji poslanske zbornice izvoli poseben parlamentarni preiskovalni odbor, med Poljsko in Litvo, ki sta zaradi vilskega ozemlja sprti že ves čas svojega obstoja. V Litvi se opažajo že nekaj časa znamenja preokreta v korist Poljske. Zakaj nemška nacionalistična ekspanzivnost je pričela ogrožati Klajpedo ali Memel, ki predstavlja litavski dohod od morja; že navadna preudarnost pa uči višje ceniti vrednost Klajpede, ki jo ima Litva v posesti, nego loviti se za Vilno. Čim dalje bolj se širi med Litavci spoznanje o tej modrosti, zlasti ko ga hitlerjevska nevarnost tako krepko pospešuje.

In tako je podoba, da bo neugnana nemška oblastiteljnost sprožila zoper sebe tudi vse politične sile v vzhodnem baltičkem področju. Zato je razumljivo, da se je ravno na Nemškem pojavilo največje ogorčenje nad načrtom.

ki naj preišče afero Staviskega in ugotovi, v koliko so res zapleteni v to afero politiki, državniki in javni funkcionarji. Splošno sodijo, da bo ta predlog sprejet, ker tudi vlada želi, da bi se ta aferi čim prej in čim temeljiteje razčistila.

Pariz, 10. januarja. Č. V aferi sleparja Staviskega je nastala davi nova senzacija, ko so listi objavili poročilo, da je nenadoma izginil eden izmed njegovih sodrudi-kov, bivši ravnatelj gledališča »Empire« Hayotte, za katerim je bila pred dnevi izdana tiralica. Neki njegov znanec je izrazil mnenje, da se je bržkone tudi Hayotte ustretil, kar ga je v vide duševno popolnoma uničenega in obupanega. Kriminalna policija, ki ga je že dolgo iskala, je zato poostila svoje zasledovanje, nenadoma pa se je sam prijavil in bil takoj aretiran.

Sodni zdravniki v Chamonixu so med tem pregledali truplo pokojnega Staviskega in ugotovili, da je izvršil samomor. S tem so bile uradno demantirane govorice, češ da je bil Stavisky umorjen. Njegovo truplo so danes začasno pokopali na pokopališču v Chamonixu. Listi poročajo, da bo pozneje prepeljan v Mont Cenis.

Desničarski narodni poslanec Ybarne-garay je v kulorjih poslanske zbornice napovedal novinarjem, da bo v četrtek na seji zbornice predlagal, naj se skliče parlamentarni preiskovalni odbor, ki naj razčisti vso afero. V parlamentarnih krogih pa kažejo le malo pripravljenosti, da bi sprejeli ta predlog ter izjavljajo da je pred leti tudi levice predložili slični predlog v zvezi z Austricovo afero a so bili rezultati preiskave, ki jo je izvršila anketa komisija, baš za levice zelo nepopolni.

Kakor poroča »Matin« iz Chamonixa, je državni pravobranilec v Bonvilleu v prisotnosti žene Staviskega odprl njegovo oporoko. V zavoju so našli tri pisma, eno za njegovo ženo, drugo za sira, tretje za hčer. V vseh treh pismih je Staviski izrazil svoj sklep, da izvrši samomor. Menil je, da bo tako najbolje dokazal svojo ljubezen napram ženi. O aferi ni napisal nobene besede.

Jugoslovenski književniki odpotovali v Sofijo

Beograd, 10. januarja p. Danes je skupina 30 jugoslovenskih književnikov, članov Penkluba, odpotovala v Sofijo, da poseti bolgarske književnike. Med drugimi so odpotovali v Sofijo člani ljubljanskega Penkluba Albrecht, Gruđen, Kozak, Stele, Vidmar in Kobler.

Kaj hoče Nemčija

Lastno oborožitev, ne pa splošne razorožitve — Zavlacavanje odgovora na francosko spomenico

Pariz, 10. jan. Č. V tukašnjih političnih krogih ugotavljajo z nezadovoljstvom, da berlinska vlada še vedno ni odgovorila na poslednji francoski memorandum glede razorožitve, ki ga je izročil francoski poslanik Francois Poncet državnemu kancelarju Hitlerju. V Parizu so sicer pričakovali, da bo nemška vlada odgovor nekaj dni zavlačevala, računali pa so skoro z gotovostjo, da bo prišel v Pariz že v prvih 10 dneh tega meseca. Nezadovoljstvo je tem večje, ker niso Nemci, kakor vse kaže, prav nič pripravljeni sprejeti francoske predloge. Oficijozna »Politische und Diplomatische Korrespondenz« je objavila celo članek, ki po mnenju francoskega tiska jasno prica, da obstajajo med Parizom in Berlinom še zelo hude ovire.

»Paris Soir« je objavil v zvezi s tem daljši članek, v katerem pravi: Nemčija zahteva stvarno enakopravnost v oboroževanju. Kakor znano, se francoska vlada v svoji spomenici ni zadovoljila samo s tem, da bi obrazložila nemškemu državnemu kancelarju svoje stališče glede njegovih ponudb, marveč je v njej navedla jasne predloge za razorožitev. Med drugim je bila pripravljena v določenem času znižati za polovico svoje napadalno letalstvo, seveda pod pogojem, da se letalske sile internacionalizirajo ter uveljavijo polnokurna doba razorožitve. Nemci pa so zavzeli drugačno stališče. Njim je malo mar ali razpolaga Francija s 3000 letali namesto 6000, če sami nimajo niti enega lovškega letala. Zato zahtevajo določeno letalsko silo ali pa popolno odpravo vojnih letal v Franciji. Nemci tudi ne pristajajo na kako polkusno dobo in končno bodo vztrajali pri svoji zahtevi glede pravne in stvarne enakopravnosti v oboroževanju. Francija bi potemtakem morala uničiti vse svoje orožje, če noče pristati na oborožitev Nemčije.

»Figaro«, pripominja: Treba bi bilo počakati, da bi Nemčija zahtevala od nas novih koncesij, toda že dosedanje koncesije, na katere je pristala naša vlada, so prehajale mejo vsake previdnosti. Zato nam ne preostaja nič drugega nego naložiti, da bomo izkoristili nemško taktiko ter tako zaključili pogajanja, ki nimajo nikakega smisla.

Po mnenju njegovega urednika Bainvillea se je nemški odgovor na francoski memorandum zakasnil zaradi tega, ker so hoteli biti v Berlinu poučeni prej še o rezultatih Simonovih razgovorov z Mussoliniem, ki pa niso bili taki, da bi mogli vzmiriti Hitlerja. Simon in Mussolini sta se sporazumela v tem, da se reforma Društva narodov ne izloči iz aktualnih mednarodnih vprašanj, marveč je odgovorilo toliko časa, dokler se ne reši razorožitveni problem. Angleška vlada hoče stalno posredovati med Francijo in Nemčijo in ta njena naloga je bila sedaj olajšana s francoskim odgovorom, ki omogoča transakceljo oboroženih sil. Zato se v Angliji tudi vedno bolj uveljavlja misel, da se sile, ki so zmagele v vojni, deloma razorožijo, sile, ki so bile premagane, pa oborožijo. Končni cilj vsega tega je ojačiti Nemčijo in oslabiliti Francijo, kar je po mnenju lista edini namen razorožitve.

Rim, 10. jan. 2. Ministrski predsednik Mussolini je imel včeraj daljši razgovor s francoskim poslanikom De Chaumbrunom.

Nemčija zahteva enake pogoje

Berlin, 10. januarja. d. O francoski spomenici glede razorožitve piše nemška diplomatsko-politična korespondenca med drugim:

Nemčija je slej ko prej pripravana, da nudi samo izmenjavo naziranj e prizadetimi državami po diplomatskem potu upanja za uspeh, ki so ga dolga leta zaman pričakovali od ženevske metode. Izjave inozemskega tiska, po katerih je Francija pripravljena na koncesije in celo za žrtve, so velikega pomena za nemško vlado, ki se je vedno zavzemala za splošno razorožitev in ki je hotela z razorožitvijo doseči nemško enakopravnost. Nemška vlada proučuje francosko spomenico v duhu resnične volje za sporazum z vidika, kakšne nove in morja

tudi stare razorožitvene predloge vsebuje. Spričo obotavljajočega se stališča, ki ga je Francija v tej odločitvi točki vedno zavzemala, se mora smatrati, da tako močno podarjana pripravljenost za praktične razorožitvene ukrepe v dokumentu še ni tako konkretnizirana in jasno označena, da bi se mogel videti v tem bielen napredek, zaradi česar bodo torej potrebna nova vprašanja v Parizu.

Korespondenca pripominja nadalje, da v predlaganem zmanjšanju oborožitve v zraku ni nobenega pozitivnega elementa, kar je povsem vseeno, ali imajo Francija ter druge sosedne države skupaj 6000 ali pa 5000 vojnih letal, ko nima Nemčija nobenega ter tudi ne razpolaga z obrambo proti napadom iz zraka. Če se pristaja, da se uničenje izvrši v roku manjšega števila let, potem more Nemčija počakati na potek tega roka in se odredi lastnemu orožju v zraku. Časopisne vesti trdijo, da se je Francija odrekla roku za poskušnjo, da pa vztraja na časovni delitvi konvencije v smislu Simonove izjave meseca oktobra. Ako bi Nemčija v prvi dobi ne dobila splošno dovoljenja defenzivnega orožja, pač pa bi se nad njo izvrševala kontrola, dočim bi se druge države na razorožilo, bi bil s tem vsakakor zopet uresničen pojem preizkusne dobe. Kar mora Nemčija slej ko prej zahtevati, je resnična enakost pogojev ter dejanskega položaja v okviru splošnega razorožitvenega dogovora.

Posvetovanja angleške vlade

London, 10. januarja. s. Razorožitveni odbor angleške vlade se je popoldne sestel pod predsedstvom ministrskega predsednika Macdonalda. Razen zrakoplovnega ministra Londonderryja, ki je trenutno na inspekcijskem potovanju v Indiji, so se seje udeležili vsi ministri, ki so člani odbora. O poteku konference ni bil izdan oficijelni komunike.

Odgoditev razorožitvene konference

Pariz, 10. jan. s. Pariški opoldanski in večerni tisk objavlja obširne vesti iz Zeneve o morebitni odgoditvi zasedanja glavnega odbora razorožitvene konference, ki so vzbudile v tukašnjih diplomatskih krogih znatno pozornost. V odločitnih krogih zatrjujejo, da se bo o odgoditvi glavnega odbora razorožitvene konference odločilo šele po ponovnih posvetovanjih Hendersona v Zenevi, ki se bodo pričela šele prihodnji teden.

London, 10. januarja. Č. »Times« poročajo, da predsednik razorožitvene konference Henderson konference ni sklical za 22. januarja, kakor je bilo prvotno dočleno, marveč bo bržkone odgovodna za eden ali dva tedna. Francosko - nemški razgovori in druga paralelna pogajanja so še vedno v teku in ji zaradi tega zelo dvomljivo, da bi se glavni odbor konference sestel, preden bi se našla definitivna osnova, ki bi mogla služiti za sklenitev takega sporazuma. Drug razlog odgoditve je ta, da želi razgovorom v Zenevi prisostvovati tudi ameriški delegat Norman Davis, ki pa pred 15. januarjem, ko se ima sestati glavni odbor konference, ne bo mogel prispeti v Evropo. Vsekakor pa bodo sestanki diplomatov, ki se bodo zbrali na zasedanju Društva narodov, v glavnem posvečeni razorožitvenemu problemu.

Francosko-ruska trgovinska pogodba

Pariz, 10. jan. s. Popoldne je bila parafirana francosko-ruska trgovinska pogodba, ki bo jutri dopolneno slovesno podpisana v trgovinskem ministrstvu. Dogovor je trgovinskega značaja, njegov namen je oživiti trgovino med obema državama. Obsega tri dele. V prvem o obravnavanju carinskega vprašanja, v drugem naročila francoskega blaga v Rusiji, tretji del pa ureja vprašanje sovjetskega trgovinskega zastopstva v Franciji.

Ostra sapa v Rumuniji

Javnost obsoja popustljivost prejšnjih vlad — Rumunski teroristi — Hudi očitki proti policiji

Bukarešta, 8. januarja. Grozotni atentat v Sinaji, čigar žrtev je postal ministrijski predsednik Duca, ni bil samo povod za preobnovo rumunske vlade, nego je koncentriral pozornost vseh resnih patriotskih krogov na vprašanje ozdravljenja in zavarovanja notranjega reda in miru v državi pred nezbrzdano in brezvestno demagogijo, združeno s terorizmom.

Že Duca je spoznal opasnost terorističnih organizacij in je storil prve odločne ukrepe proti »Železni gardi«. Padel je kot žrtev svojih patriotskih prizadevanj, ker se je ilegalni pokret izkazal za tako močnega, da je kljuboval vladnim in policijskim odredbam in lahko tako rekoč pred očmi vse javnosti zasnoval in izvršil krvavi zločin.

Vse veliko časopisje razpravlja še danes o potrebi zaščite države in notranjega reda pred brezvestnimi teroristi, ki so zavajali ljudstvo z zlorabo nacionalnih in verskih gesel ter si ustanovili armado iz nepoučenih, mnogokrat dobrovernih fantazistov, pa tudi iz tennih eksistenc in političnih desperatov. Naglašajo nevarnost, da se zlo iztrebi s koreninami vred, in zelo kritično se presoja popustljivost prejšnjih vlad in pasivnost policije, ki sta zakrivila, da se je prevarno gibanje tako razohotilo.

Obravnava pa se tudi pomembno dejstvo vplivov od zunaj: vplivov, ki so delovali bolj z materialnimi argumenti in z denarjem, kakor pa idejno. Izhajali so iz onega izmuznatega, ki ima interes izpodkopati tla državnikom, kateri zastopajo politiko zvestega sodelovanja v Mali antanti in prijateljskega zavezništva s Francijo. »Adeverul« in drugi vodilni organi sicer obzirno, pa vendar razločno kažejo na zveze terorističnih akterjev, kakor so Cuza, Codreanu in drugi, s hitlerjevskimi krogovi. Najstarejša rumunska organizacija s terorističnim programom je antisemitska združitev »Liga Aparerei Nationale si Christiene« (okrajšano »Lance«), ki jo vodi vseučiliški profesor Cuza. Njeni člani se rekrutirajo iz večine nepismenih kmečkih krogov severne Moldavije in južne Bukovine. Ti člani verujejo v versko in nacionalna gesla ter se udeležujejo kot volilci, propagandna dejanja pa vsrjijo mladi eksaltiranci, študentje in zaradi brezposelnosti obupani inteligenti. Antisemitizem je kot geslo v kmečkih krogih popularno, bojni klic, za katerim pa se skrivajo drugi, dalekosežnejši nameni. Iz krogov teh mladostnih prevratnikov je izšel tudi Zelea Codreanu, mlad advokat, ki je skupno s svojim očetom ustanovil »Železno gardo«. Codreanu velja danes pri vseh Rumunih kot moralni avtor sinajskega zločina in narod se brez razlike strankarske opredeljenosti z ogorčenjem odvrča od njega in njegove železne garde.

Vsa javnost se vznemirjena vprašuje, kako je bilo mogoče, da se ni preprečil atentat na ministrijskega predsednika, ker se danes smatra za ugotovljeno, da je bil namen ekstremistov ubiti Duco, policiji je prej znan in da bi se imel zločin izvesti

že prej, a se je Duca je slučajno takrat izognil smrtni nevarnosti. Ostro se kritizira dejstvo, da je mogel Codreanu izginiti brez sledu in prepuštili vso odgovornost za prelito kri atentatorju, žrtvi lastnega fanatizma in terorja organizacije. To se smatra za tem manj razumljivo, ker umor dr. Duca ni prvi krvavi čin, za katerega se Codreanu pripisuje odgovornost. Že pred štirimi leti je bil obtožen umora preteka v Jassyju; bil je takrat sicer pred sodiščem oproščen, a njegovo nadaljnje agitatorsko delo ni kazalo, da bi spremenil teroristično-zločinsko smer.

S teh vidikov se v publicistični javnosti kritizira težko razumljiva toleranca merodajnih policijskih krogov. Obenem pa se naglašajo, da prejšnje vlade niso rade videlo ostrega kurza proti ilegalnim združenjem. Organi, kakor »Dimineasta«, »Universul« in drugi spominjajo na to, da je zlasti Vajda-Voevod razodel veliko prizanesljivost napram ekstremistom ter da je tudi sam osnoval na Erdeljenskem organizacijo »Junakov« in pozneje »Zeleno gardo«, ki sta obe imeli terorističen program, pa se nista mogli dolgo vzdržati, ker nista našli v ljudstvu odmeva.

Tako se razlaga porast prevratnih organizacij in nemoč policijskega aparata iz starih političnih grehov. Zato velja prva skrb Tatarskove vlade reorganizaciji in obnovi državne varnostne službe. Skoro dnevno se vršijo ministrijske konference. Pripravljajo se važne personalne spremembe, pa tudi spremembe sistema. Zatrjuje se, da bo v najkrajšem času predložen nov zakon za zaščito države, ki bo zagotovil obrambo notranjega reda tudi proti osebam velikega vpliva in odličnega socialnega položaja. Kakor javlja »Vitorule«, je generalni direktor tajne državne policije general Stangaciu že nastopil daljši dopust; zatrjuje se, da se s tega dopusta voči ne vrne.

Rumunski narod stoji kakor en moč za vlado, ki je odločena z ostrimi sredstvi izvesti ozdravljenje javnega življenja, in zaščiti mirno prebivalstvo pred diktaturo teroristov. V tem razpoloženju narodnih mas je podana tudi najboljša garancija, da bo poklicanim državnim voditeljem uspelo zatreti nevarnost razkroja in prevrata.

Titulescu ostane

Bukarešta, 10. jan. g. Politična kriza je bila v večernih urah poravnana. Titulescu je zvečer skupno z državnim podtajnikom v zunanjem ministertvu Savlom Radulescom položil prisego v Sinaji. Privetni tajnik kralja, Buju Dumitrescu, je bil z današnjim dnem odstavljen in se ne bo več vrnil na svoje mesto, istočasno pa je bil razrešen službenih dolžnosti tudi njegov oče general Dumitrescu, ki je bil, kakor znano, vrhovni poveljnik orožništva. S tem, da sta bili ti dve osebnosti odstavljene, je izravnana pot za sodelovanje tudi med Maniom in kraljem.

Delo gospodarskega sveta Male antante

Praga, 10. jan. g. Dopoldne ni bilo skupne seje gospodarskega sveta Male antante. Rumunska in jugoslovanska delegacija sta se ločeno bavili s proučevanjem predloženih resolucij, ki jih je predložila večeraj češkoslovanska delegacija. Gre za 16 elaboratov o posameznih področjih sodelovanja, kakor je bilo dogovorjeno na beograjski konferenci. Zvečer se je vršila druga plenarna seja konference, na kateri so razpravljali o nasprotnih predlogih in novih pobudah glede osnutkov. V večini primerov gre samo za izboljšanje predlogov, ki so bili predloženi na konferenci. Če bi se morda pokazale materialne difference, bodo to vprašanje reševali strokovne komisije. Kakor računajo, bo praška konferenca trajala do 10. dni.

Povratak zunanjega ministra v Beograd

Zagreb, 10. jan. n. Zunanji minister Bosko Jevtić je danes ob 13. zapustil Zagreb in se vrnil v Beograd. Z njim sta odpotovala tudi šef protokola v zunanjem ministertvu Nedeljko in tajnik Marković. Končno je odpotoval v Beograd predsednik Narodne skupščine dr. Kosta Kumanudi. Iz Beograda pa je prispel v Zagreb apostolski nuncij msgr. Pelegrineti, ki ga je sprejel v goste zagrebski nadškof dr. Ante Bauer.

Tatarskova zahvala

Beograd, 10. januarja. AA. Na brzoljavno sožalnico, ki jo je poslal dr. Milan Srškić, predsednik jugoslovanske vlade, ob tragični smrti pokojnega Jona Duca, je predsednik rumunske vlade Tatarskova odgovoril: Prosim Vašo ekscelenco, da sprejme izraz moje globoke hvalečnosti za topla sožalja, a katerim je prijateljska in zavezniška kraljevska vlada sočustvovala v veliki bolesti rumunskega naroda.

Premestitev praškega nuncija

Praga, 10. jan. d. Papeški nuncij v Prazi Pietro Ciriaci je bil imenovan za nuncija v Lizboni. S tem je odstranjen politični spor, ki je lani poletni zbudil mnogo razburjenja. Kakor znano, je češkoslovanski tisk, zlasti pa agrarni »Venkov«, očital nunciju Ciriaciju, da je odobraval opozicijske izjave slovaških avtonomistov na proslavi Prilbine v Nitri. Ciriaci je tudi izrekel zahvalo katoliški cerkvi Hlinsk, voditelju slovaških avtonomistov za njegovo vdanostno izjavo. V tem je češkoslovanska javnost videla vmešavanje v notranjo politiko ter je zahtevala, naj se nuncij odpokliče. Ministrijski svet je 16. septembra tudi sprejel sklep v tem smislu.

Tuji ministri v Atenah

Atena, 10. januarja. AA. Zadnje dni sta bila v Atenah angleški minister za kolonije sir Philip Cunliffe Lister in argentinski poslanik na beograjskem dvoru Candiotti, ki je obenem poslanik Argentine v Atenah.

Sporazum v Delavski zbornici

Ljubljana, 10. januarja.

Danes popoldne se je vršila v Delavski zbornici seja upravnega odbora. Seje se je udeležilo tudi zastopstvo Narodnega kluba, ki je prvo sejo zapustilo, o čemer smo že takrat poročali. Pred prehodom na dnevni red je zastopnik Narodnega kluba podal naslednjo izjavo:

»Narodno delavstvo in nameštinstvo je z zadnjimi volitvami v Delavsko zbornico znatno pomnožilo število svojih zastopnikov, izčrpen članek izpod peresa dr. Milana M. Milenkovića, Misel, ki sta jo sprožila zagrebska zdravnik, gre za visokim smotom: z enim organizatoričnim ukrepom naj bi se na eni strani odpravilo bedi množice občinstva, ki si v stiski ne more privoščiti luksusa, kakršen je za siromašnega človeka bolnišnica in zdravnik, na drugi strani pa bi bilo obenem rešeno tudi vprašanje o tem, kako zaposliti zdravnike, med katerimi, zlasti med mlajšimi, je ogromno število brez dela in se bore s nomanjkanjem kakor brezposelni delavci. Dr. Milenković se v svojem članku dotika zlasti vprašanja morale v zdravniškem stanu in bodo njegova izvajanja gotovo sprožila mnogo debate. Med drugim pravi:

Mi vsi smo danes žive priče nekega globoko pretresenega družabnega stanja v gospodarskem oziru. Nikdar morda še nista bila luksusa na eni in siromaštva na drugi strani v tako neposrednem stiku kakor danes. Takšne socialne razmere so privedle do tega, da se danes tudi v zdravniških vrstah nahaja mnogo milijonarjev, brezskrbnih v vsakem oziru, prav tako pa, samo v mnogo večjem številu, mnogo nepreskrbljenih zdravnikov, ki v vsakem pogledu predstavljajo proletarijat. In dočim to veliko število zdravnikov zahteva zase zasluge in zagotovljene eksistencije, na drugi strani se večje število državljanov zahteva brezplačno zdravniško pomoč, ki obstoji danes najčistejše samo na papirju. Če izvedemo sistem obveznega in kolektivnega zavarovanja, bomo najsiromašnejšim slojem priložili dejansko in materialno pomoč v najtežjih dnevih življenja, obenem pa bomo dali delo in obstanek velikemu številu nezaposlenih zdravnikov. Če razen tega unočestimo še, da so naše številne bolnišnice v tehničnem in terapevtskem oziru nedostopne in da niti delavsko zavarovanje v bistvenih interesih ne zadovoljuje delavskih slojev, zlasti, kar se tiče svobodne izbire zdravnikov, tedaj bi rešitev tega vprašanja spravila z dnevnega reda še cel kompleks najraznovrstnejših drugih vprašanj.

V prilogi takšni rešitvi vprašanja pa gre predvsem tudi sama zasebna zdravniška praksa, ki s etičnega stališča danes ne more več vzdržati niti najmanjše kritike. Kakršna je danes, ni več samo škodljiva, temveč je tudi nemoralna. Današnja privatna zdravniška praksa je dovela do tega, da se nič več ne izbirajo sredstva in metode, samo da pride človek čim brže do čim večjega zasluga. Danes se bile med zdravniki tako brezobzirna borba, da cela vrsta zdravnikov po večjih in manjših krajih formalno niti ne govori med seboj, da pacienti v primeru potrebe niti pri velikem številu zdravnikov ne more-

Seja je nato absolvirala ves dnevni red in je bil službeno izdan o poteku glavne točke dnevnega reda komunikacije, ki poljskuje sedanjí položaj v Delavski zbornici, ki je nastal v tej instituciji z vrnitvijo zastopstva Narodnega kluba in z novim konstituiranjem Delavske zbornice. Komunikacije se glasi:

»Na večerašnji seji Delavske zbornice se je predsedstvo Delavske zbornice definitivno konstituiralo. Predsedstvo tvorijo: Alojzij Sedej, predsednik; Joško Zemljič, podpredsednik; Rado Čelešnik, blagajnik, ter Drago Kosem in Peter Lombardo. — Na predsedstvene seje se bodo vabili poleg tega s posvetovalnim glasom in s pravico veta načelniki dveh najvažnejših odsekov. Ker se je doseglo tudi glede ostalih še nerešenih vprašanj soglasje, je s tem konflikt, ki je nastal v vodstvu Delavske zbornice po odhodu predstavnikov Narodnega kluba poravnani in normalno poslovanje Delavske zbornice zagotovljeno.«

S tem je prešla Delavska zbornica v normalno poslovanje in bo mogla neovirano delati v korist delavcev in nameštencev.

Spomenica »Jadrana« Nj. Vel. kralju

Akademiki, združeni v jugoslovanskem naprednem akademskem društvu »Jadrana«, se ob priliki svojega tradicionalnega »Slovanskega večera«, ki se tudi letos vrši pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja, poklanjajo svojemu najvišjemu pokrovitelju s spomenico, ki pravi med drugim:

»Jugoslovanska nacionalna akademika omladina je srečna, da se ji zopet nudi prilika izjaviti Vam, Velikantstvo, svojo neomajno zvestobo. Vam, ki ste najvišji in neodoljivi predstavnik naše nacionalne ideje, manifestirane z aktom Vašega Velikantstva z dne 6. januarja 1929. Odločno verujemo v veliko bodočnost našega naroda, ker se zavedamo, da nas bo Vaše Velikantstvo vodilo po najboljši poti do napredka in moči naše državne skupnosti in narodne celote. Kot najmočnejši klub na ljubljanski univerzi združuje INAD »Jadrana« v svojih vrstah visokošolsko omladino iz vseh delov naše prostrane domovine. Skupno se vzgajamo v duhu jugoslovanske misli, prosti vseh vezi dnevne politike, v zavesti, da mora biti mladina borec in nosilec zdravih etičnih vrednot, na bazi absolutne poštenosti, idealizma in žrtvovanja v delu za socialni blagor naše domovine.

Z zaslugami, da bo nacionalna akademika omladina ljubljanske univerze vedno služila jugoslovanski ideji, se klanjamo Vašemu kraljevskemu Velikantstvu.«

Osnutek spomenice je izvršil cand. arch. Pavel Grün, opremil pa jo je stud. arch. Dušan Blagajec. Spomenica je razstavljena v modni trgovini Magdič na Aleksandrovi cesti.

Kralj in kraljica v dečjem zavetišču

Zagreb, 10. jan. Za rojstni dan Nj. Vel. kraljevega po prireditelja mestna otroška zavetišča v prostorih zavetišča na Selski cesti izredno uspešno svetovnost, ki sta jo počastila s svojim obiskom tudi kralj in kraljica. Zbrani otroci so zapeli državno himno, čestitali kralju in kraljici, dan in izvedli svoj program brezhibno. Kralj je v znak svojega priznanja obdaroval siromašne dečce z darom 30.000 Din. Višarska dvorica je ostala nato nekaj časa v razgovoru s prisotnimi dostojanstveniki ter izrazila svoje priznanje upravi zavetišča, kakor tudi skrb, ki jo za rešitve obdaja posreba siromašnim otrokom.

Zdravnikova obtožba

Zdravniki milijonarji, zdravniki siromaki — Proti privatni praksi — Za svobodno izbiro zdravnikov — Sen o splošnem obveznem zavarovanju

Beograd, 10. januarja.

O načrtu za uvedbo splošnega obveznega zdravstvenega zavarovanja, ki sta ga nedavno objavila zagrebska zdravnik dr. Schlesinger in dr. Šlajmer in o katerem je tudi »Jutro« se poročalo, prinaša tudi najnovejša številka beograjskega »Le-kara«, strokovnega glasila srbskih zdravnikov, izčrpen članek izpod peresa dr. Milana M. Milenkovića, Misel, ki sta jo sprožila zagrebska zdravnik, gre za visokim smotom: z enim organizatoričnim ukrepom naj bi se na eni strani odpravilo bedi množice občinstva, ki si v stiski ne more privoščiti luksusa, kakršen je za siromašnega človeka bolnišnica in zdravnik, na drugi strani pa bi bilo obenem rešeno tudi vprašanje o tem, kako zaposliti zdravnike, med katerimi, zlasti med mlajšimi, je ogromno število brez dela in se bore s nomanjkanjem kakor brezposelni delavci. Dr. Milenković se v svojem članku dotika zlasti vprašanja morale v zdravniškem stanu in bodo njegova izvajanja gotovo sprožila mnogo debate. Med drugim pravi:

Mi vsi smo danes žive priče nekega globoko pretresenega družabnega stanja v gospodarskem oziru. Nikdar morda še nista bila luksusa na eni in siromaštva na drugi strani v tako neposrednem stiku kakor danes. Takšne socialne razmere so privedle do tega, da se danes tudi v zdravniških vrstah nahaja mnogo milijonarjev, brezskrbnih v vsakem oziru, prav tako pa, samo v mnogo večjem številu, mnogo nepreskrbljenih zdravnikov, ki v vsakem pogledu predstavljajo proletarijat. In dočim to veliko število zdravnikov zahteva zase zasluge in zagotovljene eksistencije, na drugi strani se večje število državljanov zahteva brezplačno zdravniško pomoč, ki obstoji danes najčistejše samo na papirju. Če izvedemo sistem obveznega in kolektivnega zavarovanja, bomo najsiromašnejšim slojem priložili dejansko in materialno pomoč v najtežjih dnevih življenja, obenem pa bomo dali delo in obstanek velikemu številu nezaposlenih zdravnikov. Če razen tega unočestimo še, da so naše številne bolnišnice v tehničnem in terapevtskem oziru nedostopne in da niti delavsko zavarovanje v bistvenih interesih ne zadovoljuje delavskih slojev, zlasti, kar se tiče svobodne izbire zdravnikov, tedaj bi rešitev tega vprašanja spravila z dnevnega reda še cel kompleks najraznovrstnejših drugih vprašanj.

V prilogi takšni rešitvi vprašanja pa gre predvsem tudi sama zasebna zdravniška praksa, ki s etičnega stališča danes ne more več vzdržati niti najmanjše kritike. Kakršna je danes, ni več samo škodljiva, temveč je tudi nemoralna. Današnja privatna zdravniška praksa je dovela do tega, da se nič več ne izbirajo sredstva in metode, samo da pride človek čim brže do čim večjega zasluga. Danes se bile med zdravniki tako brezobzirna borba, da cela vrsta zdravnikov po večjih in manjših krajih formalno niti ne govori med seboj, da pacienti v primeru potrebe niti pri velikem številu zdravnikov ne more-

jo sestaviti konzilija. Honorarna zdravniška mesta se jemljejo s pomočjo stricev in tet in tako imajo eni, močnejši, po nekoliko honorarjev, drugi pa po nobenega. Posamezni zdravniki, ki so »talentirani« s sodobno hrabrostjo, so izpremenili svoje oddelke ali državne zavode v svoje privatne bolnišnice ali sanatorije in med štirimi očmi opravljajo svoje »najvažnejše zdravniške posle«, preden bolnik pride na zdravljenje, in so na ta način prišli do velikega bogastva. O tem je bilo že tožb in pritožb in protestov in dnevni tisk je pisal o tem... Pri takšnih nemoralnih odnosih v zdravniških krogih bi rešitev tega vprašanja odpravila tudi vse te neprijetne in strahotne pojave, ki so v navzkrižju z načeli morale in z vsemi zakonskimi predpisi.

Ali kar je najslabše in najtežje, to je privatna praksa sama, kakršna je danes. Ko pride bolnik k zdravniku v ordinacijo ali pride zdravnik k njemu na dom se go di nekaj, o čemer se niti malo nismo razmišljali. Človek, ki je fizično obolel, obenem tudi duševno trpi. Razen tega postane prav ta čas tudi gospodarsko nesposoben in si ne more zagotoviti niti minimalnega dohodka. Gradacija tega stanja gre vzporedno z gospodarskim in družabnim položajem bolnika in najtežje so prizadeti prav gospodarsko najslabši sloji. In če pri takšnih življenjskih pogojih zdravnik takoj in neposredno ali na koncu zdravljenja zahteva honorar, ki v nekaterih primerih znaša večjo vsoto, tedaj je takšen način dela ne samo neupravičen in nepravilen, temveč je tudi etično nemoralen. Morda se bo mnogim, ki imajo svoje safeje in vloge po bankah, pridobljene na ta način, zdelo to stališče čudno in druzo, zato pa bo moralo onim, ki jim je do resnice, to tolmačenje zdravniške prakse pokazati samo potrebo, da se to slabo stanje odpravi s korenito reformo.

Pri reševanju tega vprašanja bi se bilo treba posebej ozirati na sistem svobodne izbire zdravnikov. V običajnem življenju je vsakemu človeku dano na prosto, da si nabavi, kar mu je za življenje potrebno; povsem proste roke ima in svobodno izbiro — v mejah svojih materialnih potreb, seveda. Čevlje kupuje, kjer hoče, obleko, perilo, brile, se, kjer hoče — z eno besedo: prost je, da vrši izbor povsod in na vsakem mestu, in nihče mu ne sme kratiiti te svobode. S kakšno pravico tedaj družba intervenira in tira posameznika, ko mu ne gre za denar, temveč za življenje, da svoje življenje zaupa enemu določenemu zdravniku, do katerega morda nima zaupanja, in že vnaprej obupa nad svojo eksistenco?

Na koncu svojega članka se o vprašanju realizacije splošnega obveznega zavarovanja izraža dr. Milenković z malim pesimizmom takole: Ta sen se bo lahko uresničil samo po Panevtriju: kadar se bodo zrušile carinske meje in bo denar unificiran, s podobo boginje miru. Priznati namreč morate, da srupeni plini in oboroževanje nikakor ne gredo v koraku s to nadvse humano ideologijo.

Posl. Mohorič med svojimi volilci

Velika sreska konferenca JNS na Jesenicah — Soglasna zaupnica in prisrčne ovacije poslancu Mohoriču

Jesenice, 9. januarja.

V nedeljo se je vršila v dvorani tovarniške restavracije na Jesenicah sreska konferenca JNS. Prišli so delegati iz vseh občin sresa, močne delegacije pa zlasti iz Radovljice, Lesc, Ljubnega, Rateč in Jesenic. Podpredsednik sreske organizacije g. Ambrožič Jože iz Ljubnega je pozdravil vse navzoče, osobito pa sreskega poslanca Ivana Mohoriča, kateremu so zborovalci priredili prisrčne ovacije.

Narodni poslanec g. Mohorič je v skoraj dvehurnem stvarnem in poljudnem govoru poročal o delu v Narodni skupščini in o delu vlade. Razpravljal je o gospodarskih uredbah vlade in o novih davčnih zakonih, ki jih je predložil finančni minister. Nato je izjavil med drugim: Minilo je 5 let, odkar je naš veliki kralj z manifestom z dne 6. januarja presek strankarsko borbo ter dal državi nove solidne temelje, ki pa se morajo še zbetonirati in bo še treba mnogo kuluha predno bo delo dovršeno. Treba bo posvetiti vsi pažno narodnemu gospodarstvu, predvsem denarnim zavodom, ki se morajo preurediti tako, da bodo uživali zopet popolno zaupanje vlagateljev. Davai naj bodo pravično razdeljeni med vse sloje prebivalstva po njihovi davčni moči. Paziti je treba tudi na številke ribec, ki se čisto izmuznejo vsakemu ribiču in naide. Jo luknje v še tako dobrih mrežah. Osobito bo treba posvetiti pažno raznim podjetjem, katerih gospodarji so izozemeli, ki pošiljajo težke milijone dobička čez mejo. Veliko skrbijo povzročajo vladni državni upokojenci, ki jih je 60.000 in ki državo državo na leto 1100 milijonov. Klor zaslužijo pokojnino, naj se mu izplačuje, kadar pa je ni zaslužil, naj se mu ustavi, ker je nesmiselno nalagati novo bremena davkoplačevalcem, če je možno pristediti mnoge milijone pri izdatkih.

G. poslanec je tudi govoril o trgovinski pogodbi s Italijo, o težkočah naše lesne industrije, o brezposelnosti in drugih perečih vprašanjih in obljubil, da bo zastavljal ves svoj vpliv pri delu za zboljšanje gospodarstva v naših krajih. Žel je za svoja poljudna in stvarna izvajanja živahne ovacije zborovalcev.

Banovinski svetnik g. dr. Obernel je naglašal težavno stališče g. poslanca v finančnem odboru Narodne skupščine. Zato je predlagal, naj današnji zbor izreče poslancu naslednjo zaupnico: širši sreski odbor JNS v radovljiškem srezu, zbran na seji dne 7. t. m. na Jesenicah je vzel poročilo narodnega poslanca Ivana Mohoriča o njegovem delu v finančnem odboru Narodne skupščine s popolnim odobravanjem na znanje, mu izraža brezposlovno zaupanje vseh občinskih organizacij stranke celoga sresa ter ga prosi, da svoja prizadevanja za odpravo trdot v davčni zakonodaji in praksi ter za načela davčne pravičnosti in enakopravnosti s vso doslednostjo in energijo nadaljuje.

Resolucija, ki govori v svojem drugem delu še o perečih davčnih zadevah, je bila

Naval na bolnico

Ljubljana, 10. januarja.

V teku lanskega leta se je zdravilo v obči državni bolnici v Ljubljani 21.680 bolnikov. V bolnico jih je prišlo sicer več, ki pa niso bili prehodu prizadeti ter so jih morali odkloniti 2340. Umrlo je 530 bolnikov. Od celotnega števila se je zdravilo na internem oddelku 1898 moških in 1867 žensk, na kirurškem 5321 moških in 3695 žensk, na samostojnem oddelku za pljučne bolezni 210 moških in 233 žensk, na oddelku za nosne in ušesne bolezni je iskalo zdravlja 852 moških in 758 žensk, na dermatološkem oddelku pa 1045 moških in 795 žensk. Na okulističnem oddelku je bilo 1347 moških in 1075 žensk, na infektioškem 335 moških in 325 žensk, na živčnem pa 398 moških bolnikov in 340 žensk. V otroško bolnico, ki jo vodi primarij dr. Derž, je bilo sprejetih 1170 malih bolnikov in sicer 575 fantov in 595 deklic.

Po Novem letu je bilo sprejetih v bolnico še nad 700 bolnikov, vsekakor rekordno število za tako kratek čas. Takoj po praznikih jih je prihajalo v bolnico dnevno kar po 90 in več. 8. t. m. pa je bilo sprejetih 120 bolnikov, dočim so sprejeli večerj v bolnico 102 bolnika. To se pravi, da je sprejemni oddelk komaj sproti zmagoval naval. Zaradi stanja, kakršno je, nujno priporočamo, naj se zatekajo oboleni ljudje, preden se oddajo za ljubljansko bolnico, rajši v bolniške zavode v bližnjih krajih. Za to naj skrbijo tudi zdravniki, saj so velikokrat prispeli, da v ljubljanski bolnici zmanjka prostora in morajo bolnike, če njihovo stanje v prehodu, gladko odkloniti.

Vremenska napoved

Zagrebska vremenska napoved za dan. Večinoma oblačno, le v Primorju bolj vedno, zmerno mrzlo. — Situacija včerajšnja dne: Nad južno Evrope prevladuje barometrijski maksimum, nad severno pa močan ciklon. Zato prevladuje na kontinentu tu vedno vreme.

Dunajska vremenska napoved za četrti: Bolj oblačno, jutraj še zelo mrzlo. Podnevi ponekod temperature nad ničlo. V enem ali dveh dneh toplejše vreme.

Naši kraji in ljudje

75 letnica Ivana Goriupa

Danes dopolni 75. leto svojega življenja g. Ivan Goriup, dobro znan primorskim Slovencem in oni starejši generaciji slovenskih javnih delavcev. Nikdar ni silil v ospredje, ter je vedno le skromno vršil dolžnosti k: mu jih je narekovalo njegovo rodoljubje. Rodil se je 11. januarja 1859 leta kot sin posestnika in trgovca na Proseku v tržaški okolici. Ko se je začelo po letu 1870 živahnije vzbujati med tržaškimi Slovenci narodno življenje ter se je ustanovilo politično društvo »Edinost« in istotomno društveno glasilo, najdemo očeta današnjega jubilarja v temnem sodelovanju s takratnimi narodnimi voditelji Ivanom Naberjcem, Antonom Trobecem, Ivanom Dolinarjem, Francom Cegnarjem, pisateljem in prvim urednikom »Edinosti« in drugimi.

Sin Ivan Goriup je v še povečani meri nadaljeval narodno delo svojega očeta. Politčno se je udeleževal predvsem v tržaškem in mestnem svetu in deželnem zboru, kjer je skozi več volilnih dob zastopal tržaško okolico. Kot resen in preudaren mož je užival velik ugled pri prijateljih in nasprotnikih. Dolgo vrsto let je bil odbornik in dve leti tudi predsednik političnega društva »Edinost« v Trstu.

Plodno je bilo Goriupovo gospodarsko delo. Bil je v odboru »Tržaške posojilnice in hranilnice«, soustanovitelj »Jadranske banke«, soustanovitelj tiskarne »Edinost«, ko je že prej denarno pripomogel k ustanovitvi lista »Edinost«, ter soustanovitelj delniške družbe »Grilja«, lastnice morskega kopališča v Trstu, ki je bilo eno najlepših podjetij v slovenskih rokah v okolici Trsta. Dolgo vrsto let je bil predsednik tržaške »Kmetijske družbe«. Sodeloval je torej pri vseh glavnih ustanovah, v katerih se je razvijalo politično in gospodarsko delovanje tržaških Slovencev.

Poročil se je s pokojno gospo Emo iz znane rodbine Danevov na Opčinah, kamor se je preselil iz očetovske hiše na Proseku. S skrbnim gospodarstvom je posestvo, ki ga je prevzel od te rodbine, drgnil na zavidljivo stopnjo, da je štelo med najlepše v tržaški okolici. Iz zakona so mu izšli trije sinovi in hči. Najstarejši sin Danilo je še vedel let tajnik Zveze industričev v Ljubljani. Ivan je absolutni visoki trgovski akademiki »Revolitelos« v Trstu najmlajši Zdenko pa služi v činu majorja v naši aviatiki ter je eden naših odličnih letalcev. Hčerka Emi je omožena z g. dr. Cvetkom Gregorijem, tajnikom Centralne industrijskih korporacij v Beogradu. Poslednja leta živi jubilar v družini svoje hčerke v Beogradu. V krogu svojih otrok vnukov in pravnukinje lahko z zadovoljstvom zre nazaj na dolgo dobo svojega življenja in uspešnega delovanja. Mi mu pa želimo, da bi ostal še dolgo let čil in zdrav ter v miru in zadovoljstvu užival večer svojega življenja.

Miss Adeline P. Irby

Sarajevo, 10. januarja.

Prosvetna društva Bosne in Hercegovine že od začetka decembra prirejajo razne prireditve v spomin velike prosvetne delavke med našim narodom. Angležinja Adeline Pavle Irby 18. decembra je namreč poteklo 100 let od rojstva te velike idealistke, ki je prišla v Sarajevo že v dobi turške vlade in v najhujših časih začela z uspešnim prosvetnim delovanjem.

Da bo širši javnosti razumljiv pomen te poštovne prosvetne delavke iz Anglije, zadostuje, če navedemo nekaj od tega, kar so o njej pisali njeni sodobniki in naši zgodovinarji. Od leta 1864 do 1872 je služboval v Sarajevu nemški konzul dr. Oton Blau. Njegov sin je pozneje izdal spomine na očetovo delovanje in v tej knjigi, ki je izšla v Lipskem, je navedeno tudi tole:

Konec šestdesetih let je stopil v malo

evropsko kolonijo v Bosni popolnoma nov element. Dve angleški dami: miss Irby in miss Mackenzie sta zbudili pozornost zapadno-evropskih narodov na položaj krščanskih žena orienata. S pomočjo angleških in ameriških prosvetnih ustanov so se začele snovati dekliške šole v Bolgariji in Grčiji, dočim to prosvetno delovanje ni moglo še prodrati v Bosno. V Bosni so živeli strogo ločeni muslimani, pravoslavni in katoliki, ki pa so vsi skupaj gojili največje nezaupanje napram tujcem. Miss Irby pa je vendarle tudi tu začela orati najtršo prosvetno ledino. Že leta 1869 je osnovala svojo dekliško šolo, v kateri je kmalu zbrala 24 učenk. Šola pa se ni mogla razvijati, ker so muslimani, pravoslavni in katoliki gledali v njej nekakšno propagando protestantizma.

S psom se je boril za skorjo kruha

Tragedija izstradanega osemletnega pastirčka

Juršinci, 10. januarja.

Poročali smo že o brezsrčni gospodinjici iz Juršincev, ki je zakrivila smrt 8 letnega pastirčka Matjašiča Jožeta. Orožniki so dognali, da je gospodinja pošiljala otroka v najhujšem mrazu kidat sneg v raztrganih čevljih brez podplatov, zaradi česar so mu noge zmrznile. Ljudje so ubogega fantka večkrat videli, da je moral bos z vrčem v roki k studencu po vodo. Fantek je vedno jokal in tožil ljudem, da je pogosto tepen in lačen in da mora mnogo mraza prenesti. Neki sosed je celo videl, ko je vrgel svojemu psu staro kruhovo skorjo, kako je fantek hlastno segel po

Se pred avstrijsko okupacijo Bosne in Hercegovine je angleška prosvetna delavka s svojimi pomočnicami morala zapustiti torišče svojega napornega dela. Leta 1879 pa se je spet vrnila in od tedaj naprej je imela vedno večje uspehe. S. T. Kaludjerčić, ki je 1899 spisal »Podatke iz zgodovine srbskih narodnih osnovnih in srednjih šol v Sarajevu«, navaja med drugim tudi tole: Zavod velike srbske dobrotnice miss Adeline Irby napreduje, da si naši stari niso takoj uvideli, koliko koristi bo imel srbski narod od te ustanove. Nekdaj so z nezaupanjem gledali to šolo, danes pa k sreči ni več tako.

Tako je poštovno delo prosvetne delavke iz Anglije položilo temelje vzajemnemu prosvetnemu delovanju v Bosni in Hercegovini.

skorji in jo psu odnesel izpred gobca.

Oče je rešil dečka hudega trpljenja, ko ga je prišel ob božiču obiskat ter ga našel vsega premrzlega. Odpravil ga je v ptujsko bolnišnico, da je fantek umrl vsaj v topli postelji. Ljudje, ki so videli fantka stradati in zmrzovati, bi pač morali to že prej javiti oblastvom, s čimer bi fantka morda rešili tako strašne smrti.

Gospodinja, ki trdi, da fantka ni tepla in da mu je dala tudi dosti jesti, je ovadena sodišču. Preiskava bo točno ugotovila podrobnosti tega žalostnega primera brezsrčnosti in bo krivka prejela zaslužno plačilo.

Dve žrtvi alkohola

Prvega so ubili, drugi je utonil

Smartno ob Paki, 10. januarja.

V Gorenjem pri Smartnem ob Paki je na sv. Treh kraljev družba fantov popivala v Gorjupovi gostilni. Starejši fant Martin Meh je naročil okoli 11. ponoči najemniku gostilne štefan vina. Ko je bilo treba plačati, pa je prišlo do majhnega prepira in je Meh nato gostilno zapustil. Ko je bil zunaj, je v jezi udaril po oknu. Zaradi česar sta prihitela iz gostilne najemnik Verdev Franc in Tajnik Feliks ter je eden od njih s koncem hmeljeveke pobil na tla Meha tako, da je ta z razbito lobanjo kmalu izdihnil. Orožniki iz Mozirja so oba krivca aretirali in spravili v zapore sreskega sodišča v Soštanju.

V ponedeljek se je napotila v Gorenjo sodna komisija iz Soštanja, da ugotovi dejansko stanje na kraju zločina, in je med potjo naletela na gručo ljudi, ki so našli

v Paki utopljenega Klančnika Franca, grogovnega delavca, starega okoli 50 let, doma iz Skornega.

Kakor se trdi, se je pokojnik napotil v Gorenje, da bi videl ubitega Martina Meha. Pred povratkom domov se je nekoli napil in je v takem stanju zašel v Pako in utonil. Pokojni Klančnik zapušta poleg vdove še šest neposkrbljenih otrok.

Pri številnih nadlogah ženskega spola, povzroči »Franz Josefov« grenčica najbolj olajšanje. Sprječevala klinike za bolne ženske potrjujejo, da se poslužujejo zelo milo odvajajoče »Franz Josefove« vode, zlasti pri otrocih in z najboljšim uspehom. »Franz Josefov« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Sedem mesecev v prividih vislic

Po nedolžnem osumljenja umora stare beogradske milijonarke Mitričevičke — Njune izpovedbe v svobodi

Beograd, 10. januarja.

Kakor je »Jutro« sporočilo, je sodišče ustavilo preiskavo proti 35 letnemu zidarju Jovanu Olujiću in 24 letnemu Adamu Roksandiću, ki sta bila osumljena roparskega umora beogradske milijonarke Dage Mitričevičke. Skoraj leto dni bo že od tega, od kar so našli v njeni samotni in zapušteni hiši v ulici Kralja Milana umorjeno bogato in čudaško staro. Po dolgotrajni preiskavi pa sta bila naposled osumljenca umora Olujić in Roksandić. To je bilo lani konec junija. Ko sta bila osumljenca izročena sodišču, je policija objavila, da sta po dolgotrajnem obotavljanju vsak posebej priznala zločin in tudi opisala, kako sta ga bila izvršila. Ko pa sta bila izročena sodišču, sta že pri prvem zaslišanju izjavila, da sta nedolžna. Sodišče pa je moralo seveda preiskati vse, kar je policija smatrala za njuno obremenitev.

V teku preiskave so odpadala sumljiva dejstva drugo za drugim. Ostalo je samo še nepojasnjeno vprašanje vložnih knjižic izvedenih v hiši umorjene starke, policija teh knjižic ni našla ter je domnevala, da sta jih Roksandić in Olujić sežgala. Oba sta to pred preiskovalnim sodnikom z vso odločnostjo tajila. Tajila sta ves čas, dokler niso knjižice našli v kupu umazanega perila umorjene starke. Obtožnica pa sta vendarle še morala ostati v zaporu, kajti sodišče ni moglo priti do najdenih knjižic. Sam predsednik sodišča jih je večkrat zahteval od policije.

Ko se je ugotovilo, da Olujić in Roksandić nista sežgala knjižic, je bilo treba ugotoviti, da lasje, ki so bili najdeni v

roki umorjene milijonarke, niso izruvanj z njenih glav. Obtožnica so vzeli več las ter jih izročili državnemu laboratoriju, da preišče, če niso identični z lasmi, najdenimi v roki umorjenke. Na rezultat te preiskave so čakali polna dva meseca. Rezultat je bil ugoden za osumljenca. Lasje, ki so jih našli, niso bili njuni, marveč od starke same.

Ko je bila ta zadeva končana in pojasnjena, sta branilca osumljencev zahtevala, naj sodišče oba izpusti. Sodišče je bilo pripravljeno to storiti, ali...

Neki policijski agent se je javil preiskovalnemu sodniku, češ da ima nove dokaze proti obtožencema. Ta agent je skušal sodišče po vsej sili prepričati, da mu je Olujić v nekem lokal sam pripovedoval, kako je ubil staro. Sodišče seveda ni

Vrni mi svobodo!!!

Moški so ji bili igrači. Bila je lepa in bogata, dokler ni spoznala življenja. Spoznala je, da je ljubezen nevarna kot dinamit. Kdo je to?? To je slavna filmska zvezda Joana Crawford v svojem najboljšem filmskem delu iz moderne družbe »Vrni mi svobodo«. Kot partner lepi Nils Asther in Robert Montgomery. Danes ob 4., 7. in 9. uri ob najnižjih cenah 2.—, 4.—, 6.— in 8.— Din.

ZVOČNI KINO DVOR
Telefon 27-30.

pravilno izražena realnost najmočnejše veže tega umetnika z gledalcem in ga usmerja na pravo torišče slikarstva. Ob direktnosti Bečičevega dela je umetnost ljubke Babiča res »podprta knjižica«. Kakor je sam dejal v predavanju, ki pripoveduje o tem, da tače delovna pot umetnika prav tako, kakor pot vsakega zemljana, le da s pogosti za umetnostno tvorbo brez primerjaj bolj težki. Babič je ves elastičen in poln domov, ki jim išče primerne izraza; njegova kolekcija je pokazala veliko nihanje med močnim slikarskim doživljanjem in slikarskim izražanjem; tehnična se mu očito nagiba v čisti okoliš slikarstva. Obeh pripadnik, Jerolim Miše, je mlad, nadarjen pripadnik za gesla, ki jih zastopa »Trojica«, prav tako A. Motika, registrator profinih slikarskih gesel. — Upajmo, da bo Ljubljana spoznala koristi prireditelj, kakršni sta bili »Oblikov« in »Trojice«, saj nam prinaša bo pošajo mnogo človeške in duhovne šale s seboj vedno potrebne kontrole, za se toplote.

Sredi krize

Iz največje središča sodobne likovne umetnosti, iz Pariza, prinašajo praški »Rozhledy po literaturi« a umetniški zanimiv dopis Jar. Jire »Sredi krize«. Iz tega članka posnemamo nekatere misli in podatke:

Kriza je nemara najtežje prizadela upodabljalos umetnike. Udarila jih je z dveh strani: materialno in notranje.

Danes ob 4., 7. in 9.1/2 uri zvečer
velefilm strasti, ljubezni
in lepote

TAJFUN

v katerem nastopa slavni ruski igralec
VALERIJ INKIŠINOV

sodelujejo

Liane Haid in Viktor de Kowa

To je film, ki nam pokaže ljubezen in strast japonske duše

Nov Foxov zvočni tednik
Predprodaja od 11.—12.13.

ELITNI KINO MATICA
TELEFON 2124

verjelo agentovemu pripovedovanju, stvar pa se je vendarle zavlekla spet za nekaj mesecev. Bilo je še nekaj zaprek, naposled pa je državni tožilec ustavil postopanje in po sedmih mesecih sta Roksandić in Olujić baš na pravoslavni badnji dan dočakala svobodo.

Mladi Roksandić, ki je pred aretacijo obiskoval se trgovski tečaj, drugače pa praktičar v nekem podjetju, je o svoji usodi takole pripovedoval uredniku »Politike«:

— Polnih sedem mesecev sem pretrpel v strahu, v nepopisljivem strahu pred smrtjo v ječi ali pa v rabljevih rokah. Vsi so z roko kazali name, na mojo sestro, brata in vso rodbino: Morilec, morilec Adam Roksandić! Bilo je strašno, obupno, in sedaj mi je, kakor da sem vstal od mrtvih. Nesrečne starke, zaradi katere sem sedem mesecev trpel, nisem nikdar niti videl. Da je živela in da je bila umorjena, sem vedel samo iz listov.

— Zakaj so vas pa zaprli?

— Zaprli so Jovana Olujića, ker je bil prijatelj nekdanje hišnice v Mitričevički hiši, mene pa so zaprli, ker sem bil znanec. — Kako je bilo v zaporu?

— Ne vprašuj! Tolikega strahu nisem

še nikdar pretrpel. Kaj mislite: morilec milijonarke Mitričevičke! In to baš jaz, ki še kokiši ne bi mogel zaklati. Vedno so mi bila pred očmi vešala. Pripovedoval sem, da sem nedolžen, dokazoval sem vse mogoče, pa zaman — Potem so me priveli pred državnega tožila. Ko sem ga zagledal, sem se razjokal. Bil pa je dober

Marija Habičeva

Ljubljana, 10. januarja.

Ze nekaj dni počiva pri Sv. Križu 90-letna Marija Habičeva, mati našega dolgoletnega naročnika in upokojenega člana Narodnega gledališča g. Frana Habiča. Pokojnica, doma iz Čšnjice pri Mirni peči

na Dolenjskem, je prišla kot dvajsetletno dekle v Ljubljano, se poročila s Franom Habičem, ki je bil 52 let cerkovnik pri sv. Nikolaju v Ljubljani, in je imela poleg imenovanega še dva sinova: Avgusta, mizarja v protezni delavnici, in Ivana, ki je urar. Bodi ohranjen blagi pokojnici najlepši spomin!

Z nožem v prsi

Maribor, 10. januarja.

Dopoldne se je zagovarjal pred malim kazenskim senatom 32 letni posestnik Jože Kelt s Pohorja, ki mu obtožnica očita, da je lani 16. julija zabodel Antona Kokalja brez vsakega poviča z nožem v prsi. Usodnega dne so fantje s Pohorja popivali na vasi, kmalu so se pa začeli pripraviti. Kelt je bil zelo objesten in prepirljiv ter je začel klicati tovarše na korajžo. Preprič je seveda sledil pretep, med katerim je bil obtoženec pošteno izkupil. Fantje so se nato razbežali, kmalu pa so zopet trčili skupaj na obtoženčevem dvorišču. Znova je nastal pretep, med katerim je Kelt z nožem hladnokrvno sunil svojega prijatelja Kokalja v prsi in mu predrl prsno duplino. Nesrečni mladenič se je zgrudil nezavesten v mlaki krvi. Prepeljali

li so ga takoj v bolnico, kjer je po skrbni zdravniški negi po več mesecih okreval. Samo srečnemu slučaju se je zahvaliti, da ni umrl. Sodba: leto dni strogega zapore.

Borba za svetovni rekord

Ljubljana, 10. januarja.

Vse kaže, da borba za rekord v drobnih pisavi tudi v novem letu ne bo ponehala. G. Alfonz Breznik, sin znanega ljubljanskega trgovca z glasbilo, je napisal novo dopisnico z levico in nazaj. Na dopisnici je (samo na glavni strani) 22.022 črk, ali 4800 besed v 180 vrstah. Če držiš dopisnico proti ogledalu, lahko v njem čitaš cel roman. Tedaj svojevrsten rekord, ki si ga g. Breznik ne da vzeti. Pisal je 22 dni, pa pravi, da bo pisal še dalje, če se bo treba »boriti« za to, da ostane rekord drobne pisave v Ljubljani.

Na drugi strani si svetovni rekord lastijo Mariborčani. Ko je nedavno Ljubljancem g. Karel Lauter napisal v 30 urah na navadno dopisnico 250 vrst z 8902 besedami in 48.750 črkah, je takoj nato spisal Mariborčan g. Franjo Rak, diplomirani strojni tehnik, dopisnico, ki baje da presega vse dosedanje rekorde v drobnih pisavi. Dopisnice sicer nismo dobili v Ljubljano, ali sporočili so nam, da je na njej 328 vrst z 21.967 besedami in 92.491 črk. G. Rak je dopisnico pisal 58 ur z navadnim peresom in črnilom ob navzočnosti več prič. S tem torej Maribor drži svoj svetovni rekord, ki mu ga hoče Ljubljana vzeti. Ker tu ne gre za prazno, nepotrebno šalo, marveč za preizkušnjo vztrajnosti, spretnosti in sokoje bistrih oči, predlagajo ljubljanski tekmovalci, da bi se v bodoče take pisave natančno kontrolirale, a za »borbo« naj bi se sklenila stava, če že ni nikogar, ki bi tudi za ta sport razpisal kakšen pokal...

Danes ob 4., 7. in 9.1/2 uri zvečer

Frančiška Gaal

v filmski opereti

ŠKANDAL

V BUDIMPEŠTI

Szöke Szakall — Paul Hörbiger
ZVOČNI KINO IDEAL

času je baš narobe: zavladal je tako zvani snobizem de la purée. Nekdanji bogati krogi, ki so prej pretirali v eleganci in v razkazovanju svojega bogastva, sedaj pretiravajo v poudarjanju svoje obubožanosti, govoré o milijonskih izgubah in obračajo v roki vsak beraški novac, preden ga izdajo za kulturne namene. Predvsem so kajpak črtali zanimanje za likovno umetnost.

V zadnjem času je prišla v modo tako zvana potovalna galerija. Čemu bi leta in leta gledal isto sliko na steni, če si lahko izposodiš Picassoa, Deraina, Matiassa itd. na mesec dni kakor piano ter jih polje izmenjaš za druge? Izpodbuda za to je prišla iz Amerike in se je kaj hitro prišla pariških snobističnih krogov.

Tako zvani »zadnodvornik«, t. j. mladi umetniki skrajne leve so skušali kriti deficit svoje novembrske razstave tako, da so po aje zaključku prodajali na dražbi nekatere razstavljene slike in kipe za najnižjo izključno ceno. In res so se nekatere slike surrealistov prodale po 20, 50 frankov. »Nadnodvornik« so se pri tem tolažili, da je Utrillo nekoč plačal s sliko steklenice vina, Modigliani pa revno kosilo; te slike so pozneje veljale nekoliko tisočkrat več. Umetniki pa pri tem ne računajo zgolj s kalkulacijo, marveč upajo, da z znižanjem cen na minimum (odnosno celo na ceno platna) pridobijo resnične ljubitelje umetnosti, ki danes nimajo srečev.

Notranja kriza, etična in estetska kriza umetnosti, še traja. Reči pa je treba, da se je v zadnjem času vendarle nekoliko zmanjšalo. Paraziški življenji, ki so v mastnih letih

KULTURNI PREGLED

Iz likovne umetnosti

Razstavi iz Beograda in Zagreba

Razstavi likovnikov v grupi »Oblika«, iz Beograda junija meseca in v grupi »Trojice« iz Zagreba decembra meseca sta bili v preteklem letu pomembni prireditvi v Ljubljani. vsaj smo po 14 letih sožitja v državi dobili z njima potrebne pendante za presojo lastne sodobne umetnosti. Razstavi v letu 1923., od katerih je ena pokazala kolekcijo Meštrovičeve plastike, druga nekaj zgledov mlade hrvaške slikarske generacije, sta vzbudili najlepše upe na daljino kolaboracijo, pa se upi žal niso izpolnili. Razstava »Zemljašev« jih je skoro pokopala. Odeev ozkega samoljublja je vtisnil v preteklih letih svoji znak tudi naši likovni produkciji; pod novimi pojorji se je formirala in tesnila v idejni okvir, v katerem je želela pokazati prekrvašen, lašten narodni značaj. Sedaj dobivajo ideologije oblike in vsebino ter stopajo v zdrav konkurenčni stadij prav tako pri nas, kakor v Zagrebu in Beogradu.

Razstava »Oblika« nam je pokazala smer, ki jo narekuje center Beograd s svojimi rovinimi potrebami, z življenjskimi možnostmi, bodočnostjo in reprezentanco kulturnega udejstvovanja (v tem trenutku n. pr. »Oblikov« razstava jugoslovenske umetnosti v

Sofiji sledi meddržavnim dogodkom). »Oblika« želi vzdrževati zvezo vseh štirih vetrov v državi in nam je zato nudil vzgojno in zanimivo družbo umetnikov od skrajnega juga do morja in nazaj preko Bosne v Slavonijo, večinoma mlado generacijo, francosko izsolano, še brez vsake domorodne tradicije, vendar pa talentirano in samoevojo. Na podlagi lastne likovne tradicije smo »Oblikov« razstavo napak in celo nezaupljivo motrili, da se po krivici.

Proti mladotletju »Oblika« ima zagrebška »Trojica« hrbenico, ki je znesek dela, zanimiva je za zgodovinarja. Distanca sto kilometrov od nas do Zagreba nas je dirnila v živo, ker je »izrabljena« v časi omalovaževanja distanca, nas je obenem opomnila, da ni vse vredno, kar je povečevala v prid tempa tehnike in da dobrane, ki nam vdanu, potrpežljivo in izdatno služijo, korak vendarle počasi. Polagoma dobivajo kulturni produkti pojavnega časa svoje poteze. »Trojica« nam je pokazala z razstavo in z Babičevim predavanjem vredno sliko o stanju in zrelosti likovne umetnosti našega hrvaškega sosedu. Prijetno je konstatirati, da smo spoznali v Vladimiru Bečiću v stroki koncentriranega umetnika, z osjo in telesom slikarske umetnosti, ki ne potrebuje, odkar živi v Evropi, spovedanj; navodil za svoje delovanje in svojo eksistenco;

PRIDE

PRIDE

KELLERMANN

PREDOR

PO SVETOVNOZNANEM ROMANU

BERNHARDA KELLERMANN

Domače vesti

Dr. Stevan Marković, častni član francoskega društva elektrikov. Najstarejše društvo elektrotehnikov je Société Française des Electriciens v Parizu, ki je nedavno praznovalo svojo 50 letnico. Ob tej priložnosti je imenovalo društvo za svoje častne člane najzaslužnejše elektrotehniške vseh narodov. Za častnega člana je bil izvoljen tudi dr. Stevan Marković, upokojeni redni profesor beograjske univerze. Ta izvolitev je velika čast ne samo za zaslužnega profesorja, marveč tudi za našo državo in jugoslovanske znanosti. Dr. Marković je sumadinec, rodil se je 1869 ter je v svojem dolgoletnem delovanju na različnih višjih šolah v Srbiji in pozneje na beograjski univerzi spisal tudi več važnih knjig o fiziki in elektrotehniki. Z vsa pravico mu pripada naziv pionirja v elektrotehniški stroki na jugoslovanskem jugu.

Vojaske vesti. Med drugim sta imenovana: za poveljnika orožniške podčastniške šole orožniški polkovnik Viktor Novak, za vršilca dolžnosti referenta inženjerske komande zetske divizijske oblasti pa inž. kapetan I. stopnje Hinko Reš.

Izpremembe v državni službi. Z odlokom banske uprave so imenovani za policijske stražnike I. razreda Franc Beltram, Alojzij Cvetečnik, Jakob Homovec in Pavel Kavsek, vsi pri policijski upravi v Ljubljani, in Franc Lutnik pri predstojništvu mestne policije v Mariboru.

Jo zanjtr, poster in za vsakogar koristen. Kmetovalci iz Medvode in sosednih občin so vabljivi!

• Poštne pristojbine za trgovino. Občinstvo se opozarja, da je od 1. t. m. zvišana poštna pristojbina za navadna pisma v tujino, ki tehta do 20 g, od 3 do 3.50 Din za dopisnice pa od 1.50 na 1.75 Din. Za Italijo je poštna pristojbina za navadno pismo 20 g, zvišana od 2.50 na 3 Din. za dopisnice pa od 1.25 na 1.50 Din.

• Službeni list dravske banovine objavlja 3. letošnji številki: zakon o dodatnem sporazumu k trgovinski pogodbi med kraljevino Jugoslavijo in republiko Avstrijo, sestavo oddelkov državnega sveta in njih področje za leto 1934, izpremembe v stališču državnih in banovinskih uslužbencev na področju dravske banovine in razne objave iz Službenih novic.

• Novi grobovi. V Kranju je umrl ugledni posestnik in gostilničar g. Fran Schiffrer. K večnemu počitku ga bodo spremili danes ob 16. — Na Galjevi 214. je umrl znanec drž. železnice g. Franc Franko. Pogreb bo jutri ob pol 15. iz hiše žalosti k Sv. Križu. Na Ptujski gori je umrl komandir orožniške postaje narednik g. Karl Mravljak, star komaj 45 let. — V Mengšu bodo danes ob 16. položili v preani grob gđ. Stano Funtkovo, ki je umrla v cvetu 21 pomladi. Bila je absolutna učiteljica. Pokojnik blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

• Januarska številka »Zenskega lista«, ki izhaja v Zagrebu, prinaša poleg člankov o vseh ženskih vprašanjih tudi članke, ki dajejo nasvete vsakemu človeku za življenje. Nekaj člankov je posebej posvečenih vzgoji otrok in družabnosti. Celotno tako zvani vitki listi je zanimiva razprava, ki pojasnjuje, kako se doseže brez stradanja in brez vseh nevarnosti za zdravje. Varna in čista primerna so tudi navodila iz področja zdravstva in kozmetike. Pestro je zastopano tudi leposlovje, kajti poleg romana znane pisateljice Zagorke so tudi novele, humoreske in črtice. Mnogo pozornosti posveča ta številka tudi ženskem ročnemu delu. List krasijo tudi mnoge slike iz Zagreba, okolice in širnega sveta. Gospodinski del pa se odlikuje z mnogimi preizkušnimi jedilnimi recepti. List se naroči pri upravi, Zagreb, Samostanska ulica 2/1.

• Dar. Obitelj Jaklova iz Karlova je darovala Društvu slepih 200 Din namesto venca na grob pokojnemu sodniku g. Mirku Koršaku. Hvala!

• Še en rudnik, ki ne izplačuje mezd svojim delavcem. Raškemu sreskemu načelniku se je pritožilo več rudarjev rudnika Jarandol. Podjetje dolguje za več mesecev mezd 60 rudarjem ter jih sila, da bi delali samo za picla živila, ki jih dobivajo iz podjetniškega skladišča. Namesto rudarjev, ki so zapustili delo ter se šli pritožiti k sreskemu načelniku, je rudnik najel nekaj delavcev iz bližnjih vasi, da opravljajo najnujnejše delo za nekaj dinarjev na dan. Če bi se ti začasni delavci uspešili za delo v rovin, bi seveda tudi njihovi zaslužki »zmznili« v podjetniški blagajni.

• Preprečene poplave v Zgornji Bački. Naglo narasli Dunav se je spet pomiril in je pri Beždanu višina vode padla za pol metra. Še pred nekaj dnevi pa so se prebivalci resno bali poplave katastrofe, kakršna je bila leta 1926, ko je napravila ogromno škodo po Apatinu, Novem selu in okolici. Od tedaj pa so bili obrambni napisi izpopolnjeni v boliki meri, da je Zgornja Bačka varna pred poplavlami. Napisi so zgrajeni po en meter visoko nad maksimalno višino vode v letu 1926. Če bi Dunav zaradi kopnenja snega v gorah narastel tudi do višine kakor leta 1926, bi tudi ne bilo nevarnosti enake katastrofe. Za izpopolnitev obrambnih naprav so od leta 1926 do lanskega leta porabili okrog 70 milijonov dinarjev.

• Lastno stanovanje lahko kupite v so-lastnini v stanovanjski hiši! Ponudbe sprejema: Stavbna zadruga, Ljubljana, poštni predal 307.

14 dni
termoforov
(gumastih ogrevalcev)
po znižanih cenah
Drogerija Kanc
(v nebotičniku in Židovski ulici 1)

Imenovanje v banovinski službi. Ekonomski uradnik in vršilec dolžnosti ekonomske javne ženske bolnišnice v Novem mestu Jakob Vuk je imenovan za ekonomskega omenjenega bolnišnice.

Zdravniška vest. V imenik zdravnikov zdravniške zbornice za dravsko banovino je bil v preteklem mesecu vpisan zdravnik iz Ljubljani g. dr. Baldomir Savinšek.

Advokatske vesti. G. dr. Karel Sturm, advokat v Metliki se je odpovedal izvrševanju advokatske s t. m. g. dr. Ivan Vrtačnik pa je bil 5. t. m. vpisan v imenik advokatov s sedežem v Ljubljani.

Gasilska zajednica dravske banovine obvešča gasilске čete in župe, da je na predlog starištvstva Vatrogasnega saveza kraljevine Jugoslavije dovolilo ministarstvo za telesno vzgojo naroda z rešenjem z dne 30. decembra izostanek rednih skupščin v tem poslovnem letu 1934 glede na kratko razdobje od izvršenih volitev upravnih in nadzornih odborov. Predsedstvo

Likovne umetnike vlnudo vabi na se-stanek akademski slikar Karel Jirak iz Maribora v soboto 13. t. m. ob 20. v restavraciji »Zvezdec« v Ljubljani, kjer bo poročal o važnih strokovnih zadevah, ki se tičejo vseh.

Zimski kmetijski tečaj v Preski pri Medvodu. V torek 16. t. m. ob pol 17. se na slovesen način otvoril kmetijski tečaj v poslopju nove osnovne šole v Preski. Tečaj bo brezplačen ter bo trajal šest tednov. Predavala bosta od torkih in petkih od pol 17. do pol 20. po dva predavatelja o vseh važnejših kmetijskih panogah. Po vsakem predavanju bo razgovor. Ker bo število predavateljev veliko, bo sprlo skrbno izdelanega učnega načrta tečaj ze-

17. dražba kož

divjani na velesjmu
22. januarja 1934. 1229
Pošljite nemudoma blago na naslov:
Ljubljana »Divja koža«, Velesjem.

obleževan umetnost, so zdaj odpadli. Nikdar še ni bilo večje tvorne svobode v umetnosti nego je danes. Ni več šol, ni priznanih učiteljev, ni modelov, ni povzdignovanih umetnikov. Vsa živja in ustvarja v največji enakosti. Mislim, da je to začetek pričakovane ozdravitelne. Žal, da notranji proces in vnanja beda sodbene umetnostne krize nista bosta končana niti letos, niti prihodnje leto.

Romanecka slikovitost, pitoresknost, enostranska čutnost, abstraktnost — to so zdi današnji umetnosti in vsej dobi prav tako prazno, kakor enostranska umetnost v materialistično — programatično raztelesanje. Američan Leo Stein je v svoji knjigi »ABC of Aesthetics« pravilno pokazal, kako ozko sovisli likovna umetnost z vsemi pretresi in tokovi političnega, socialnega in gospodarskega življenja. Danes velja to še prav posebno: bluffom je konec.

Napredni in moderen ni več tiel umetnik, ki kar najhitreje sprejema vsak nov impulz od zunaj in ga neprerabljenežnega doma posnema, hoče osupniti druge s evoliim novotarstvom, marveč oni, ki umu zmerno izbirati med tujimi vplivi, ki vsako stvar prekrvavi s čustvi in z razumom in ki se ne vdaia alepo nobenemu modnemu geslu. Po prilivu neomejenega zaupanja v vse, kar je tujega, se danes narodi in države zapirajo in znižujejo uvoz tujega blaga na najnižjo mero. Tudi umetnost se začnaja umerjati v tem duhu. Na zadnji mednarodni razstavi v Benetkah se je že očito pokazalo novo stremilnija. Za razliko od prejšnjih let se začnjenja v sodobni umetnosti

narodov in poudincev uveljavljati in podarjati karakteristična nota genija njihove rase.

Piese pri tem opozarja, da ne gre za vrnitev k »starodavni« tradiciji, za nacionalno ali folkloristično polituro. Gre za premišljeno vrnitev v sebe; umetniki iščejo zavestno in napredno občestvenega duha, ki bi združil umetnike istega plemena preko vseh razlik v njihovi izraževalni tehniki v neko skupno karakteristiko, v strnjeno generacijo.

Likovno-umetnostna društva in časopisi na češkoslovaškem

Likovno-umetnostno življenje na Češkoslovaškem je razdeljeno predvsem po državah in šele v drugi vrsti po umetniških smerih. Na Češkem so tri glavna društva: konservativna »Jednota umelcu výtvarných« (Zveza upodabljajočih umetnikov), moderná, zapadnjaško usmerjeni »Manes« in moderen, domača usmerjeni »Výtvarny odbor Umelcké Besedy« (Likovni odsek Umetniške besede). Poseben položaj zavzema najmlajše društvo upodabljajočih umetnikov in prijateljev umetnosti »Myslebe«, ki združuje umetnike konzervativne smeri in mlajše disidente iz drugih društev; najpriljubljenejša točka pri tem je lasten, dokaj prostoren razstavišni paviljon sredi Praze in šele v drugi vrsti program, ki poudarja zahtevo po tradicionalni narodni umetnosti.

• Krvava statistika Zagreba. Po bilanci policije in reševalnega oddelka se je preteklo leto v Zagrebu vsak dan zgodila po ena nesreča, vsak dan pa je bil tudi po en primer samomora in kakega izgreda, a katerim so imeli opravka varnostni in reševalni organi. Število samomorov je v primerjavi s prejšnjim letom lani naraslo za blizu 30 odstotkov. Dve tretjini samomorov so izvršile ženske, najmlajša samomorilca pa sta bila 12 letni deček in 13 letna deklica. Reševalni oddelki je imel lani mnogo dela. Oskrbel je 6257 prevozov torej skoro 18 na dan. Tudi pri nesrečah na ulicah je precej več ženskih kakor pa moških žrtev. Vznemirljivo visoko število onemoglosti in nezgod na ulicah je posledica lakote in popolne telesne izčrpanosti. Iz statistike je tudi razvidno, da se je največ nesreč pripetilo ob nedeljah.

Velosa
Nervoza preneha
ako jemljete za kopal peneco se Velosa tableto iz smrekovih iglic.
Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah. — Cena tableti Din 3.50

• Zrtev fantovskega obračunavanja. Iz Skočljana nam pišejo: Aloja Z. in Franc Turk sta se te dni od Bele cerkve napotila zgodaj zvečer v Dobrovo pri Skočljani. Prijateljsko kramljaje sta prispela v vas, kjer se jima je pridružil še neki Dobrovčan. Vsi trije so se potem napili in se kot pijani odpravili proti Skočljani. Med njimi so srečali še enega fanta iz Dobrovo.

Turk se je takoj prijel slednjega in z njim korakal naprej, za njima pa druga dva. Ker sta tovariša naenkrat zatajila, se je Turk njuno obnašanje videlo čudno; začel je stopati hitreje, medtem sta ga pa onadva že dohitela in Turk je naenkrat začutil močan udarec po glavi. Udarci so padali po Turku vedno pogostejše. Z rokami je precej udarcev prestregel, slednjega sta mu roki omahnili in fant se je zgrudil na tla. Napadalec sta nato zbežala. Turk je iz ran na glavi močno tekla kri in bila je nevarnost, da fant izkrevlavi. S težavo se je privlekel v Dobruško vas, kjer so mu rane izprali in obvezali. Napadalec sta za spet opazila in spet planila nanj. Prisotnost se je komaj posrečilo, da so vsiljivo odpodili. Turk se moral odpeljati v novomeško bolnišnico. Njegovo stanje je resno. Napadalec sta bila s Turkom že precej dolgo v tistem sovrštvu, ker ju je nekoč pretelep.

1. FEBRUARJA
TATJANIN VEČER

• Obledela obleke barva v različnih barvah in pilstra tovarna JOS. REICH.

Iz Ljubljane

— XIV. Slovanski večer JNAD Jadrana pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Aleksandra I. bo v soboto na Taboru. Koncertne točke bodo podali člani Nar. gled. ga. Thierry-Kavčnikova, g. Primožič Robert in pevski zbor akademikov. Vabila so razprodana. Reklamacije na JNAD Jadrana, Tomazova 3. Telefon 2974. — JNAD Jadrana se najiskrenejše zahvaljuje vsem, ki so pripomogli do tako lepega uspeha Jadranske božičnice. Odbor.

— Večer v Ljubljanskem klubu. Klubskemu življenju, kakor ga goji izbrana družba v vseh večjih kulturnih mestih, se pri nas posveča Ljubljanski klub. Njegovi prostori v Kazini, ki si jih je uredil skupno z Avtomobilskim klubom, ne zaostajajo za podobnimi klubi v drugih srednjeevropskih mestih. Predsedniku g. dr. Franu Windischerju je uspelo, da je zanimanje za klubove večere razširil in povzdignil s prirejanjem kratkih predavanj. V torek zvečer je v tem izbranem krogu predaval znani publicist in urednik g. Fran Terzaglav o Martinu Luthru. Njegova izvajanja so s podrobnim filozofskim pogledom osvetlila Luthrovo religiozno nazorje in ga prikazala v luči najnovejših raziskavanj. Za svojo objektivno besedo o velikem duhovnem revolucionarju je bil predavatelj nagradjen z iskrenim aplavzom. — Predavanje je otvoril in zaključil predsednik g. dr. Windischer. Povabljeni so bili tudi nekateri ljubljanski novinarji, ki so v nepriljubljeni prijateljski zabavi prebili nekoliko prijetnih ur v lepih prostorih Ljubljanskega kluba.

— Prvič nastopi na našem koncertnem odru v Ljubljani zagrebška državna glasbena akademija. V petek 19. t. m. pridejo akademiki v Ljubljano in z njimi rektor in več članov professorskega zbora. Vseh gojencev je 120, ki nastopijo delno kot solisti (5) delno v mešanem zboru (nad 40) in v simfoničnem orkestru (nad 70). Izvajali bodo Beethovno Koncert za violino solo s spremljevanjem orkestra, zatem pa

V Pragi obstojita tudi društvo grafikov »Hollar« in »Kruh výtvarných umelckých« (Krožak likovnih umetnikov). Regionalna društva imajo umetniki iz severne in zapadne Češke. V moravskoslovaški deželi je najstarejši »Sdruženi výtvarných umelcu moravské«, ki ga je ustanovil Joža Uprka. Zdržanje ima svoj lastni Umetnostni dom v Hodoninu. V Brnu delujeta »Klub výtvarných umelcu Aleš« in »Skupina výtvarných umelcu«, oboja zbirata mlajše umetnike. Regionalni društvi sta še v Moravski Ostravi in v Znojmu. Na Slovaškem sta vodilna sodobno usmerjeni »Výtvarny odbor Umelcké Besedy« in konzervativnejši »Spolek slovenských umelcu«, oboja v Bratislavi.

Likovno-umetnostna društva se živahno uveljavljajo z razstavami v Pragi in v drugih mestih republike. Živahnost umetnostnega življenja povzbujejo še zasebni lastniki razstavnih salonov. V Pragi je včasni na višku sezona kar do petinastih razstav hkrati. Umetnostni časopisi, posvečeni upodabljajočim umetnosti, so na Češkem trije in vsak je obremenjeno društveno glasilo. Izdajajo jih »Manes«, »Jednota« in »Výtvarny odbor U. B.« V Pragi. Društvo »Hollar« izdaja četrtletno »Sbornik Hollar«, zbornik »Umetnic« pa izdaja grafični zavod Stencve.

»Volné Smery«, mesečnik, ki ga izdaja »Manes«, izhajajo že trideseto leto. Imajo glavno preteklost, saj so bile pionir nove umetnosti. Lanski letnik je razširil svoj program tudi na druga kulturna področja; postal je skoraj izključno oržan avantgarde, ki se opira na kubista E. Fillo tar na skupino orfistov in surrealistov. Le-

XIV. SLOVANSKI VEČER

TABOR

13. JANUARJA

simfonično pesnitev »More, ki jo je zložil za soli, zbor in orkester rektor Fran Lhotka. Koncert bo dirigiral g. rektor sam. Javni koncertni nastopi zagrebške akademije uživajo v Zagrebu največje zanimanje. Prodaja vstopnic se že vrši v Matični knjižarni.

— Oktet Ljubljanskega Zvona ki ga vodi društveni podpredsednik g. Matul, in ki je že ponovno nastopil na koncertih in v radiu, bo na koncertu Ljubljanskega Zvona 15. t. m. ob 20. v Filharmonični dvorani zapele tri najlepše pesmi Hajdriha in Volariča. So to biseri slovenske kvartetne literature. Vstopnice v Matični knjižarni na Kongresnem trgu.

— Odbor Zveze ruskih oficirjev vabi vse člane ruske kolonije in njihove prijatelje k noveletni prireditvi 13. t. m. ob 20.30 v kleti Mikličeve restavracije. Po programu bo ples do 2. jutraj.

— Predavanja pod okriljem ZKD. JNS za kolezijski okraj prireditvi drevo ob 20. predavanje o temi: »Oceanski parnik«; predaval bo g. V. Kravos — Narodna čitalnica v Dravljah bo imela drevo ob 20. v gostilni pri Slepem Janezu v Zapužah predavanje o povojni Evropi; predaval bo g. prof. Drago Stepšnik. — Pri Sokolu v Mostah bo jutri ob 20. podal dr. Branko Alujevič »Izbrana poglavja iz kriminalitete«. Vstop prost. Po predavanju kulturni filmi.

— Gospodarsko, kulturno in narodno društvo za trnovski okraj v Ljubljani prireditvi 12. t. m. v prostorih Sokličeve gostilne. Pred konjušnico svoje prvo predavanje. Predaval bo g. dr. Mole Rudolf o modernem Poljski. Predavanje bo vsakomur pristopno.

— Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« priredi koncert primorskih pesmi kompozitorju Koojančiča, Lebana, Hajdriha in Volariča v ponedeljek 15. t. m. Hubadova pevška župa poziva ljubljanska pevška društva, da se v čim večjem številu udeležijo tega koncerta, ki bo nudil lepo, blagovžno vokalno glasbo. Začetek točno ob 20. v Filharmonični dvorani.

— Mornarska sekcija Jadranske straže priredi drevo ob 20. v dvorani OUZD zanimivo skoptično predavanje: »Pomen Jadranskega morja v jugoslovanski zgodovini.« Predaval bo znani in priljubljeni predavatelj g. dr. Branko Alujevič Vstop je seveda brezplačen. Kmalu bodo sledila še druga predavanja. O marljivosti mornarske sekcije JS smo že izpostavili. Prijetno so tudi njeni vsakomesečni članski sestanki pri »Sestle«, na katerih imajo posamezni člani zanimiva predavanja. Gotovo bodo tudi javna predavanja našla dober odziv in lep krog stalne publike. Zato opozarjamo na današnje predavanje.

— Preporodovci (ke)! V nedeljo 14. t. m. bo v društvenem lokalu izredno važen članski sestanek. Predaval bo g. senator dr. Rožič o slovenskih v Avstriji. Udeležba strogo obvezna. Vabljivi člani SOP.

— Predavanje SPD o Mont Blancu in Materhornu. Vstopnice za predavanje gđ. Francke Mohorčičeve in g. Kopinška, ki bosta jutri ob 20. pripovedovala o svojem vzponu na imenovani dve gori, se dobe v predprodaji, in sicer sedeži po 6 Din, stojišča po 3 Din v pisarni SPD, palača Grafike, Masarykova c., telef. 2963.

— Društvo »Tabor«. Drevo ob pol 9. bo predaval s krasnimi skoptičnimi slikami v kemijski predavalnici na realki (Vegova ulica) priznani predavatelj g. referent Franjo Pavlica o Danski. Prijatelji društva so iskreno vabljivi.

— Esperantski krožek v Ljubljani otvoril v ponedeljek 15. t. m. ob 20. v palači »Grafike«. V nadstropje trimesečni esperantski tečaj po metodi »ČC«, ki za bo vodil diplomirani učitelj esperanta. Ne zamudite ugodne prilike!

— Senzacionalna zamele. Inž. Mac Allan si je že pred leti, ko je bila moderna tehnika še v povojih, zamislil podmorski predor med Evropo in Ameriko. Gigantsko delo je finansiralo več milijar-

MED. UNIV.
Dr. Ernest Hammerschmidt
špecialist za kožne in spolne bolezni ter kozmetiko
naznanja, da je otvoril svojo prakso.
Ordinira od 10.—11. in od 3.—5. ure.
Tyrševa (Dunajska) cesta 1-II. (Palača Ljubljanske kreditne banke)
Vsi najmodernejši zdravilni pripomočki in elektr. terapevtske naprave. Ustrokovitost vsakega. — Opit. klet. eng. — Kozmetično dravljenje. Ločene čakalnice. 14067

derjev Amerike. Ta zamisel je ustvarila svetovno znani roman Bernharda Kellermanna »Predor«. Popularno delo, ki je zajelo vse kontinente sveta, je sedaj dalo snov za grandiozen zvočni film, največji, kar jih je bilo doslej ustvarjenih v evropskih ateljejih. Film »Predor« je himna človeške sile in ustvarjanja. Že leta in leta nam tudi svetovna filmska produkcija ni pokazala kaj boljšega. Film se bo že te dni predvajal v Elitem kinu Matiči, in sicer kot premiera za Jugoslavijo. Na izredno delo opozarjamo zlasti vse one, ki jim je Kellermannov roman znan.

— Film ZKD »Dunajski valček« je revija Straussove godbe. Film je po svoji vsebini jako zabaven in ljubeč. Prva predstava bo v petek ob pol 15. Te predstave so namenjene za predstavljanje. Vstopnice so samo 3 in 5 Din.

Pristopajte k »Vodnikovim družbi«

— Uvidevajoč veliko važnost Jadranske straže sta darovala v socialni sklad JS g. dr. Josu Kamušič, odvetoletnik v Ljubljani, 150 Din kot doprinos iz neke poravnave, in Benon Gregorič, drogerist v Ljubljani 200 Din. Obema darovalcema izrekla JS svojo iskreno zahvalo.

— Ne zmanjka jih. Včeraj ponoči so policijski organi zopet preiskali skrivališča raznih sumljivih tipov po mestu in aretirali nekaj nad 30 mlajših ljudi. Med njimi so bili nekateri naravnost hvaljevalni, da pridejo pod streho. Večina aretirancev je bila prav slabo obveščena, kar tresli so so od mraza. Nekaj jih je bilo obveščeno tako bedno, da niso imeli niti celih hlač, marveč so vsele od njih cumje. Ti so bili po večini iz južnih krajev države, ki so prišli v Ljubljano šele zadnji čas. Je prava zagonetka, kaj si reveži z juga obetajo dobrega v Ljubljani.

SVEDSKO KARTOTEKO
Agrippa
in
poslovne knjige
vseh vrst nudi
M. TICAR, LJUBLJANA

— Okradena natakarka. Natakarič Mila Miklavčičeva na Zaloški cesti je ukradel tat z mize v gostilniški sobi usnjato denarnico s stotakom, s čekom na 150 Din in listkom za urarja Somnitza za popravilo srebrne ženske ure.

— Prosjak z vlomilskim orodjem. Iz hiše št. 20. na Mestnem trgu je stopil mlajši človek, ki se je takoj vdal na ulici stoječemu stražniku hudo sumljiv. Res ga je stražnik kmalu dohitel, čeprav se mu je skušal neznanec umakniti. Na stražnika so ugovorili, da se piše aretiranec Anton Trojar, doma iz Tolmna. Pri osebnih preiskavi so našli pri njem celo zalogo vlomilškega orodja, rane vetrihne, pile, ključje in drugo tako pripravo. Trojar je prosil za hišah in ob priložnosti odpiral tuja stanovanja. Izročili so ga sodišču, pozneje pa ga bodo izgnali.

— Tihotapstvo luksuznega blaga. Lani v začetku decembra so nadzorni organi prišli na sled raznim manipulacijam pri carinjenju uvoženega luksuznega blaga. »Službene Novice« so sedaj uradno objavile, da sta bila dva, pri ljubljanski carinarnici zaposlena carinska uradnika odpuščena iz službe. V ljubljanskih trgovskih krogih o carinski aferi mnogo govore. Gre baje za 6 uvozov dragocene kožuhovine in razne manufakture. Carinika sta bila sodišču ovađena zaradi zlorabe uradne oblasti, neka trgovka pa zaradi napeljevanja k zločinu in zaradi podkupovanja. Preiskava še traja.

— Obsodba dveh držnih vlomilcev. Poleti je bilo vlomljeno v stanovanje g. Ivana Likoviča. Pien je znašal 3500 Din gotovine in nekaj zlatnine. Zaradi tega vlomla sta bila pred malim senatom obsodena Venčo Ipavec, doma iz Kanala na Goriškem, prvi tip vlomilca in klateža, ter njegov zvesti družabnik Jože Pervanja iz Bača na Goriškem, takisto kriminalni tip. Prvi je dobil 14 mesecev roblje, po prestani kazni pa bo iz mesta izgnan za 5 let. Drugi je prejel 9 mesecev roblje. Prvi obtoženež je vse priznal. Zaklenjenega stanovanje je odprl z vitrihom, nato pa se je družil obtoženež spjalil neopažen notri in vse prebrskal. Po vlonu sta si plen delila, toda Ipavec je dobil le par metuljev, dočim je Pervanja lepo veseljačil.

sela Čapka o nepotrebnem posnemanju predmetne vsebine tujih slikarjev, pa tudi članek A. Starega ob pedesetletnici porfrancosenega češkega slikarja Otakarja Kubina — Čoubina ima vrednost. Naposled je treba pohvalno omeniti številne ilustracije.

Češki časopisi za likovno umetnost imajo to veliko napako, da stojijo vsak vtrajno na omejenem stališču društva, ki ga izdaja, zaradi tega si noben ne prizadeva, — ga, deluje celo v nasprotni smeri — elžiti vse češkoslovaški likovni umetnosti. Citatelji, ki bi zasledovali samo en časopis, ne bi imeli pregleda celotnega likovno — umetnostnega življenja v republiki. To je vzrok, da so omenjeni časopisi tako malo razširjeni in da imajo kaj neznamenit vpliv na okus občinstva. Včas popularne usluge delajo likovni umetnosti ilustrirani listi, ki imajo tudi mnogo višjo naklado. Le-ti često objavljajo reprodukcije z razstav, in ker jih je lepo število (»Salon«, »Mesice«, »Jase«, »Pesti« tyden«, »Evac«, »Svetozor« in dr.), znatno prispevajo k popularizaciji sodobnega likovno — umetnostnega stvarjanja na Češkoslovaškem. Adolf Veselý (Praha).

ŽIVLJENJE IN SVET

Posamezna številka samo 2 Din
Revija se naroča pri upravi: Ljubljana, Knafjeva ulica 5 ter stane mesečno samo 8 Din

SMUČARJI!

Uporabljajte

dr. Kmetovo mazilo

IN OLJE ZA SONČENJE. Dobi se v vseh lekarnah in drogerijah po 10 Din.

Iz Celja

Občinska organizacija JNS za občino St. Jurij ob j. ž. - trg bo imela redni letni zbor danes ob 13.30, občinska organizacija Polzela pa v nedeljo ob 13.30. Na obeh zborih bo govoril narodni poslanec g. Ivan Prekoršek. Sodelujočniki, udeležite se polnočestno!

V Mestnem gledališču bodo uprizorili celjski igralci pod vodstvom režiserja g. Milana Košiča danes ob 20. znano vojno dramo Leonharda Franka »Karl in Ana«. Neabonenti naj si po možnosti še danes dopolnijo preskrbo vstopnic v predprodaji za knjigami K. Gorčarja vdove.

3. FEBRUARJA

bo v Celju

**REPREZENTANČNI
TEHNIŠKI PLES**
tudi letos najljubše prireditve sezone 1252

Konzum mesa. V mestni klavnicji je bilo lani zaklanih 64 konj, 85 bikov, 1086 volov, 1012 krav, 124 telic, 2436 telet, 3559 svinj, 51 svinj drobnic, 3 ovce in 17 kozličkov. Uvoženih je bilo 7018 kg govedine, 44.629 kg teletine, 21.554 kg svinjine, 74.448 kg slanin in 53.131 kg raznih izdelkov iz suhega mesa, izvozilo se pa 6187 kilogramov govedine, 2902 kg svinjine in 2443 kg teletine.

Goljuflja pogojno odpuščena kaznenca. V petek je prišel k nekemu krojaču na Glavnem trgu neznan moški in kupil izgotovljene hlače za 150 Din. Rekel je krojaču, da nima denarja pri sebi, in je naročil, naj pošlje pomočnika k njemu na stanovanje, kjer bo dobil denar in še blago za novo obleko. Krojač je neznanca izročil hlače in pozneje poslal pomočnika na stanovanje, ki ga je bil neznanec navedel. Tam pa moška sploh niso poznali. Policija je kmalu aretirala storilca v osebi 21letnega Alojzija Milavca, brezposelnega tapetirkega pomočnika brez stalnega bivališča, ki je bil šele v četrtek pogojno izpuščen iz zaporov celjskega sodišča. Sedaj je moral zopet romati v zapore okrožnega sodišča. Iz zaporov okrožnega sodišča je bila v petek pogojno odpuščena tudi 24letna Jožica Benetova, služkinja brez stalnega bivališča. Benetova se je v zaporu dobro vedla in so jo zato upoštevali za razna hišna dela. Na dan pogojnega odpusta se je šla v jetnišniški konat. Ko ni bilo nikogar v hišini, se je vtrhotala v sobo obeh jetniških naznic ter ukradla eni naznici iz omare obleke v vrednosti 3478 dinarjev, drugi na 200 Din gotovine. Vse to je neke skrala, zvečer pa si je prisvojila ključ vhodnih vrat izginila s plenom iz jetnišnice in se odpravila z vlakom proti Zidanemu mostu. Doslej je še niso izsledili.

Kino Union. Danes ob 16.30 in 20.30 kriminalna komedija »Bog v Nico« in zvočni tednik.

iz Maribora

Zopet bodo najnižje cene v gledališču v nedeljo popoldne, ko se bo na splošno željo uprizorila zabavna otroška igra »Pastirček Peter in kralj Briljantina«. Preteklo nedeljo je bil namreč v gledališču tak naval, da mnogo ljudi ni moglo dobiti prostora. Zato si nabavite vstopnice za nedeljo že v predprodaji, saj so najdražji sedeži po 10 Din, ostali pa navzdol do 3 Din.

Letošnja občinska proračunska seja bo drevo ob 18. uri na mestnem magistratu.

Predstojništvo mestne policije poziva vse v mestu bivačije lastnike motornih vozil, fizariskih in polfizariskih voz ter biciklov, da svoja vozila prijavijo čim prej. Prijavitelj se dobe v sobi št. 18, kjer se nato izpolnijo tudi oddajo. Prijavitelj se morajo vsa vozila brez oziroma na to, ali se uporabljajo ali ne. Rok za prijavo traja do 28. februarja t. l.

Nove in izbrisane obrtne pravice. Mariborsko mestno načelstvo je izdalo naslednje nove obrtne pravice: H. Lakose, gostilna, Vetrinjska 3, M. Polaričeva, gostilna, Aleksandrova 38, P. Comellijska, šivilja, Cvetlična 28, J. Ledinek, trgovina, Glavni trg 11, J. Koren, trgovina, Koroska 47, T. Weingerlova, branjarija, Toborska 2, I. Šušteršičeva, branjarija, Frankopanova 35, F. Skušek, trgovina, Smoletova 8, K. Kramberger, trgovina, Stolna 5, I. Bervir, klenarstvo, Meljska 23, O. Skušek, stojnica s sadijem in zelenjavo, Glavni trg, K. Hmelina, dimnikarstvo, Krekova 5 in tv. »Petit Paris«, trgovina, Gosposka 23.

Izbrisane so bile v decembru naslednje obrtne pravice: J. Babič, trgovina, Vetrinjska 6, F. Kušerjeva, prodaja sadja, Glavni trg, tv. Hoinji in Pričič, trgovina, Aleksandrova 26, I. Senk, čevljarstvo, Tržška 1, I. Benčič, st. mesarija, Glavni trg, P. Kunčič, veletrgovina, Cankarjeva 1, R. Brezovnik, mesarija, Glavni trg, F. Wendner, mehanik, Masarykova 2 in tv. J. Koren in drug, trgovina, Koroska 47.

Na trgu za sene in slamo je bilo večer na prodaj 10 voz sene po 30 do 40 dinarjev, 4 vozovi otave po 30 do 35 Din in 6 voz slame po 27 do 28 Din stot.

Občutno pomanjkanje soli za živino se opaža v zadnjih dneh tudi v Mariboru. Kakor se s poročila iz glavne zaloge monopolne soli, je kontingent denaturirane soli dočela izčrpan. Osrednja monopolna uprava pa zavrže na da na trg novih količin te soli, ki jo naši kmetovalci z ozirom na slabo lansko krmo nujno potrebujejo, ker bo sicer trpela naša živinoreja, ki se jo na drugi strani skuša na razne načine dvigniti, občutno škodo. Baie je vzrok tega pomanjkanja denaturirane soli ta, ker revnejši kmetje in ostali slabo situirani sloji uporabljajo sol za živino tudi za soljenje svoje hrane. To pa nižbrže v tako velikem obsegu ne bo držalo, čeprav se res dogaja in je žalostno vzporedno sedanjih težkih razmer na deželi in med delavstvom. Glavni vzrok pomanjkanja denaturirane soli leži v tem, da so se uporabile

letos velike množine te soli v mestih za posipanje poledenelih pločnikov. Naj bi vendar monopolna uprava napravila remedium in dostavila na trg dovolj soli za živino, ki sicer slabe krme noče uživati.

Kaj znanec že zasula je lopata... Pri pregledovanju statistike Pogrebnege zavoda opazimo velik padec v številu sijajnih pogrebcev. Od vseh 812 pogrebcev sta bila lani le 2 gala pogreba, dočim je bilo ubožnih 206. Pogreb prvga razreda je bilo 4, drugega 62, tretjega 69, četrtega 81, petega 122, šestega 82 in 89 sedmega razreda. V preteklem letu je bilo pokopanih 337 moških in prav toliko žensk. Pogrebni zavod je pokopal tudi 14 samomorilcev, 9 kazencev in 15 vojakov. Otroških pogrebcev je bilo lani 49.

Radio

Četrtek, 11. januarja.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. - 12.45: Poročila. - 13: Čas, plošče. - 18: Neza. - 18.30: Srbohrvaščina. - 19: Pogovor s poslušalci. - 19.30: Plošče po željah poslušalcev. - 20: Poročilo opere iz gledališča. V odmoru napoved časa in poročila.

Petek, 12. januarja.

LJUBLJANA 11: Solška ura: Smučanje (Janko Zieherl). - 12.15: Plošče. - 12.45: Poročila. - 13: Čas, plošče. - 18: Plošče. - 18.30: Predavanja Narodne odbrane. - 19: Sokolstvo. - 19.30: Izleti za nedeljo. - 20: Preno koncerta z Dunaja. - 22: Čas, poročila, plošče.

BEograd 17: Klavirski koncert. - 19: Plošče. - 19.35: Preno z Dunaja. - 22: Laska godba orkestra. - ZAGREB 12.30: Plošče. - 17: Popoldanski koncert. - 20.15: Koncert filharmonije. - 22.15: Plesna muzika. - PRAGA 19.30: Preno opere »Rožni kavalir«. - BRNO 19.35: Preno opere iz Prage. - VARŠAVA 20.15: Simfonični koncert. - 22.40: Pesni na ploščah. - 23.05: Koncert ciganske kapele. - DUNAJ 12: Orkester. - 15.50: Mladinski koncert. - 17.05: Pevska ura. - 19.35: Beethovenova Misa solemnna. - 22.05: Laska godba orkestra. - BERLIN 20.05: Preno koncerta iz Königsberga. - KÖNIGSBERG 20.05: Simfonični koncert. - 21.10: Mešan program. - 22.30: Berlinski skladatelji. - MOHLACKER 20.10: Laska godba orkestra. - 22.45: Plošče. - 23: Nočni koncert. - BUDIMPEŠTA 17.30: Pevski in klavirski koncert. - 18.30: Violinska skladba. - 19.30: Preno opere iz gledališča. - Laska in plesna glasba. - RIM 16: Koncert iz glasbene akademije. - 30.40: Vokalen in instrumentalni koncert.

Sokol

Sokolska glavna skupščina v Kranju bo drevo ob 20. v telovadnici. Dnevni red je objavljen na društveni deski Udeležba obvezna. - Zdravilo!

Sokolsko društvo v Konjicah je silovalo v Narodnem domu, kjer se je zbralo toliko občinstva, kakor že mnogo let ne. Zmanjkalo je miz in stolov v nabito polnih gornjih prostorih Narodnega doma. Društvo je sestavilo pester zabavni program s šaljivimi nastopi, petjem, kupletit, občinstvo se je imenito zabavalo ves večer. Polnočni govor je imel starešina dr. Mejak, ki se je spominjal značilnih dogodkov v preteklem letu in omenil najvažnejše dogodke, ki jih imamo pričakovati v letu 1934. Na večeru je sodeloval šarmel »Dravinje«, v pevskem kvartetu pa g. pristav Jarč Andrej iz Putja, ki si ga želimo še večkrat slišati in videti v konjiški družbi.

Občni zbor sokolske čete v Konjiški vasi se je vršil v Kolarjevi gostilni 4. tega meseca pri skoraj polnočestvilni udeležbi četnikov. Matično društvo Konjice je zastopala večja delegacija. Iz poročil funkcionarjev je razvideti, da je v preteklem letu delo četo bilo precej živahno. Glavna ovira za še živahnije gibanje čete je iskati v brezposelnosti četnikov, ki morajo zapustiti domači kraj od časa do časa in iskati dnevno delo okrog po okraju in še izven njega, tako da vsem četnikom ni bilo mogoče redno pohajati k telovadbi in tudi ne točno plačevati članarine. Rednih telovadcev je bilo 7, ki so nastopili pri treh telovadnih prireditvah. Četa je imela troje gospodarskih predavanj, priredila gledališko igrjo in jurjevanje ter se udeležila vseh prireditve matičnega društva. Po poročilih je starešina matičnega društva dr. Mejak v daljšem govoru podal svoje pripombe k delovanju čete, obravnavala razna organizacijska vprašanja in podal smernice za delo v bodočem poslovnem letu. Na zboru prisotni narodni poslanec br. Gajšek Karl je v lepih besedah podal sliko o položaju Sokolstva v Jugoslaviji in o vplivu sokolske vzgoje na preproste človeka. Zupni upravi je stavljen predlog za naslednjo novo četno upravo: starešina Ajdnik, podstarešina Kovačič, Straka tajnik, načelnik Mlakar, podnačelnik Leart, blaženi Kronekar, prosvetar Pavlič, odbornik Pukl Jožef, revizorja Leskvar in Klinč. Želimoo četi v bodočem letu mnogo uspeha.

Proste vaje za vseslovanski zlet v Varšavi. V Varšavi se bo vršil leta 1935. prvi vseslovanski vsesokolski zlet, snoven z vseslovanskim zletom. Tedaj bodo nastopili poleg vseh poljskih Sokolov in Sokolke ter obeh naraščajev teli telovadcev v Zvezi Slovanstva Sokolstva združenih zvez. Dočim bodo večbali poljski oddelki svoje posebne vaje, bodo sestavljene za celokupno slovansko članstvo posebne proste vaje. Za moško članstvo Poljske sokolske zveze je sestavil vaje bivši zvezni načelnik br. Fazanovič, ki je spojil večbne s petem vseslovanske himne »Hej Sloveni«. Isti orat je tudi avtor vaj za moški naraščaj, dočim je sestavila vaje za članice sestra St. Golaševska, za ženski naraščaj pa s. Dubovska. Ženski naraščaj bo večbala v trojčah vaje z venčki.

Olimpijske igre v Berlinu. Na osnovi zaključka mednarodnega olimpijskega odbora bodo prihodnje olimpijske igre nenekoliko v Berlinu. Nemški olimpijski odbor je s pomočjo državnega odbora za telesno vzgojo prišel sistematično vse pripravljati, da bodo igre čim boljše obiskane, pripravljene in da bo uspeh čim večji. Kakor je že na eni strani gotov ves naštr olimpijskega stadiona z vsemi stranskimi prostori ter bodo letos pričeli z njeovno graditvijo, je na drugi strani bilo povabljenih v Berlin k igram 52 narodov. Vsi nacionalni olimpijski odbori so že prejeli tozadevna povelja.

GOSPODARSTVO

Padec meznega zaslužka v Sloveniji za 238 milijonov Din v treh letih

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani je izdal poročilo o poslovanju v preteklem letu glede na gibanje članstva in gibanje mezn. Pri OUZO v Ljubljani je bilo lani zavarovano povprečno 75.564 delavcev in nameščenecv (brez rudarskih delavcev) nasproti 77.653 v letu 1932, 91.848 v letu 1931. in 97.688 v letu 1930, ko je bilo doseženo maksimalno število. Povprečje članstva se je skoro stalno dvigalo od leta 1925 do leta 1930, potem pa je zaradi krize začelo padati. V primeri z najvišjim stanjem v letu 1930, je bilo lani za okrog 20 tisoč članov povprečno manj zavarovanih: v primeri z letom 1932 pa znaša padec povprečja le 2.089 članov, čeprav je članstvo v zadnjih treh letih silno padlo, vendar ni manjše nego je bilo leta 1926, je pa celo večje nego pred letom 1926.

Statistika o povprečni dnevni zavarovani mezni kaže, da se je le-ta od leta 1923, do leta 1930, povečala od 20.55 na 26.45 Din: v naslednjem letu 1931, je že za malenkost padla na 26.21 Din, v predanskem letu na 24.38 Din, lani pa na 23.23 Din.

Zanimivi so podatki, ki jih je zbral okrožni urad glede letne zavarovane mezde svojih članov, t. j. glede letnega dohodka zavarovancev od svojega dela. Ta zavarovani mezni zaslužek se je prav tako do leta 1930, stalno dvigal. Leta 1923, je znašala

skupna letna zavarovana meza 455 milijonov, v letu 1930, pa se je povzpela že na 765 milijonov, potem pa je pričela zopet naglo padati, in sicer v letu 1931, na 722 milijonov, v predanskem letu na 568 milijonov, lani pa na 527 milijonov. Od leta 1930, je torej zavarovani mezni zaslužek delavstva (brez rudarjev) nazadovano za nič manj kakor 238 milijonov, in to samo v dravski banovini. Pri tem pa je zanimivo, da je ta mezni zaslužek delavstva še vedno nekoliko večji, kakor v letu 1926 (507 milijonov) in v prejšnjih letih. Končno je omeniti še važen in značilen pojav, to je naraščanje ženskih delavnih moči na račun moških. Odstotek ženskih zavarovanih članov se namreč stalno dviga. Leta 1923, je bilo ženskih članov le 27.3 odstotka. Ta delež se je do leta 1926 povzpela nad 32 odstotkov in je na tej višini ostal z malimi izpremembami do leta 1930. Naslednje leto se je nadalje dvignil na 33.5 odstotka, predanskim na 36.5 in lani celo na 38.1 odstotka. Ta pojav ima več vzrokov, kakor napredovanje tekstilne industrije, ki pretežno zaposluje ženske delovne moči, nazadovanje gradbene industrije, ki zaposluje pretežno moško delavstvo, pa tudi okolnost, da so mezde ženskega delavstva nižje in da se uveljavljajo moderni stroji, ki jim lahko služijo tudi ženske.

Češkoslovaški valutni problem

Med državami, ki so ohranile nespremenjeno zlato valuto, je morda češkoslovaška najbolj prizadeta zaradi konkurence držav z raznovrstno valuto. Lani se je pridružil s svojim valutnim dumpingom še Nemčija, ki drži sicer svojo valuto na zlati pariteti, zato pa izvaja dumping s tem, da forsira svoj izvoz v zvezi z delnim transfernim moratorijem. Vezane nemške marke in boni (scripsi), ki jih dobivajo zunanji upniki za oni del obresti zunanjih posojil, ki spadajo pod transferni moratorij, se prodajajo v inozemstvu po tečajih, ki so znatno pod paritetu. S temi vezanimi markami in scripsi pa dovoljuje Nemčija plačilo dodatnega izvoza, kar zaradi tečajne razlike znatno olajša konkurenco nemškega blaga na zunanjih tržiščih.

Ker se češkoslovaška ne more poslužiti niti enega niti drugega takega sredstva za umetno pospeševanje izvoza, si v zadnjem času mnogo prizadeva, da bi našla kak izhod. Mnogo se čuje o predlogih, da bi se splošni nivo cen potisnil navzdol, kar bi v precejšnji meri prišlo v prid izvozu, vendar tako namero zopet ovirajo zahteve agrarcev glede cen za kmetijske pridelke. Češkoslovaški izvoz je bil lani precej manjši nego v l. 1932. Zadnje mesece se je situacija sicer nekoliko zboljšala, vendar izvoz še vedno zaostaja za izvozom v ustreznih mesecih l. 1932. Število brezposelnih je v decembru zopet sezonsko naraslo na 778.000 nasproti 746.000 v decembru 1932 in 488.000 v decembru 1931.

Že pred meseci je profesor dr. Engliš stalno predlagal, da se uvedejo premije za izvoz, in sicer v obliki premije na prodane devize, ki izvirajo od izvoza, dočim bi moral uvozniki pri nakupu deviz doplačevati enako premijo. V zadnjem času se je v češkoslovaških finančnih krogih znova precej razpravljalo o tem Englišovem predlogu. V teh krogih pa so mnenja, da bi uvedba take premije pomenila prvi korak k devalvaciji oziroma k razvrednotenju valute (dejansko imamo tudi v naši državi enako premijo, ki jo dobi izvoznik za devizo in jo plača uvoznik). Češkoslovaška Narodna banka pa je odločno odklonila Englišov načrt; enake tehte pomisleke je predložila tudi državna zveza industrijev, tako da za enkrat ni računati z uresničanjem Englišovega načrta.

Promet na novosadski in somborski borzi

Nadavno smo poročali o lanskem prometu na novosadski borzi. Sedaj se nam na razpolago tudi podatki o prometu na somborski borzi, ki je po pomenu druga žitna borza v naši državi. Promet na somborski borzi je znašal lani le 5077 vagonov (leta 1932, 5827 vagonov) v vrednosti 45.5 milijon Din (60.8 milijona Din). V zadnjih letih se je promet na obeh vojvodinskih žitnih borzah gibal tako-le (v vagonih):

Novi Sad Sombor

1927 14.213 10.225

1928 25.100 24.777

1929 22.461 28.756

1930 22.067 28.448

1931 11.988 12.500

1932 14.180 5.827

1933 15.200 5.077

Promet na somborski borzi, ki je v letih 1929 in 1930 celo presegal promet novosadske borze, je zadnja leta hudo nazadovano in je lani značilno trifilno prometa novosadske borze. Pri obeh borzah na opazano najhujši padec prometa v letu 1931.

Gospodarske vesti

= Naša trgovinska pogodba z Italijo.

»Neue Fraze Presse« od 8. t. m. poroča iz Rima o nekaterih podrobnostih pravkar podpisane nove italijansko-jugoslovanske trgovinske pogodbe, ki vsebuje nekaj značilnejših sprememb. Povečan je italijanski uvozni kontingent za jugoslovensko govejo živino. Pri tem se spremeni italijanska carina na govedo, ki se sedaj pobira na glavo in se bo v bodoče pobirala po teži, in sicer v višini 70 lir za metrske; stot, medtem ko je znašala po dosedanjem načinu računanja približno 90 lir. V zvezi z novo pogodbo med Jugoslavijo in Italijo pričakuje Avstrija bistveno povečanje svojega izvoza lesa v Italijo, češ da je dala Italija koncesije Jugoslaviji, da to omogoči. K gornjim informacijam dunajskega lista bomo pristavili, da ima Avstrija že danes pri uvozu v Italijo prav daleko nižje tarife in ugodnosti, ki občutno ovirajo naš izvoz. Če na navzile temu Avstrija ne more prečati svojega izvoza lesa v Italijo leži

Še niste nakazali naročnine

za zadnji kvartal? Dokler ne plačate, niste zavarovani za slučaj nezgode pri zavarovalnici »JUGOSLAVIJA«, splošni zavarovalni družbi v Ljubljani, Tyrseva cesta 15. Nakazite se danes! Naša številka čekovnega računa je 11.842.

pri dravski delavnici v Ljubljani ofertna licitacija glede dobave 32 m³ jesenovega in bukovnega lesa in 2 m³ drv.

Borze

10. januarja.

Na ljubljanski borzi sta devizi Newyork in London v glavnem obdržali vberašnje tečajne. Avstrijski šilingi so bili v privatnem kliringu zaključeni po 9.15 (v Zagrebu 9.00, v Beogradu po 9.08 in 9.05). Grški boni so bili zaključeni v Beogradu po 34.

Na zagrebškem efektivnem tržišču je danes vojna škoda nekoliko popustila. Trgovala se je po 289 in 290, ob sklepu sestanka pa se je denar zopet nudil po 296.50. Premet je bil še v 6% begluških obveznicah po 40 in v delnicah Priv. agrarne banke po 285 in 286.

Devize.

Ljubljana, Amsterdam 2299.85 - 2311.21, Berlin 1359.03 - 1369.82, Bruselj 795.79 do 799.73, Curih 1108.35 - 1113.85, London 186.30 - 187.90, New York 3647.16 - 3675.42, Pariz 224.21 - 225.33, Praga 170.12 - 170.98, Trst 300.13 - 302.53 (premija 28.5%). Avstrijski šiling v privatnem kliringu 9.15.

Curih, Pariz 20.2375, London 16.85, New York 330.75, Bruselj 71.80, Milan 27.12, Madrid 42.60, Amsterdam 207.65, Berlin 122.90, Dunaj 57.75, Stockholm 86.90, Oslo 84.65, København 75.25, Praga 15.34, Varšava 58.65, Bukarešta 3.05.

Dunaj. (Tečaj v priv. kliringu.) Beograd 10.99, London 29.59, Milan 47.60, New York 579.00, Pariz 35.58, Praga 25.81, Curih 175.46, 100 S v zlatu 128 S nap.

Elekti.

Ljubljana. Vojna škoda 296 den., 7% investicijsko 54 den., 8% Blair 39 den., 7% Blair 37 den., 7% Drž. hipotekarna banka 52 den., 4% agrarne 29 den., 6% begluške 40 den.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 296.50 - 297, za april 287 - 290, 7% investicijsko 54 den., 4% agrarne 29 - 30, 7% Blair 37 - 38, 8% Blair 39.50 - 40, 6% begluške 41 - 42; bančne vrednote: PAB 237 - 240; industrijske vrednote: Šečarana Osiček 130 bl., Trbovelje 120 - 125.

Beograd. Vojna škoda 298, 296.50 zaklj., za februar 293 zaklj., za marec 291 zaklj., 7% investicijsko 58 zaklj., 4% agrarne 29 do 30, 6% begluške 42, 35, 39 zaklj., 7% Blair 37.25, 87 zaklj., 8% Blair 38.50 den., 7% Drž. hip. banka 56 zaklj., Narodna banka 3860 - 3900, PAB 241, 257 zaklj.

Dunaj. Državne železnice 16.20, Trboveljska 12.26, Alpine-Montan. 10.18.

Blagovna tržišča

21TU

+ Chicago, 10. januarja. Začetni tečaji: Pšenica: za maj 85.75, za julij 84.50, za september 85.625; korusa: za maj 52.875, za julij 54.50, za september 55.625.

+ Winnipeg, 10. januarja. Začetni tečaji: Pšenica: za maj 66, za julij 66.625.

+ Ljubljanska borza (10. t. m.) Tendence mirna. - Nudijo se (vse za slovensko postajo, plačljivo v 30 dneh): pšenica (po mlevski tarifi): baška 79.80 ko no 140 - 142.50; sremiska in baraniska, 78.79 kilogramov po 137.50 - 140; korusa (po navadni tarifi): promptna po 125 - 127.50; nova sušena 115 - 117.50; nova sušena za januar 122.50 - 125; moka: baška 90c po 240 - 245, banatska po 250 - 255.

+ Novosadska blagovna borza (10. t. m.) Tendence neopremenljiva. Promet srednji. Pšenica: baška, okolica Novi Sad, Sombor, sremiska 90 - 91; srednjebaška 91 - 93; gornjebaška in slavonska 92 - 93; baška poljska 93 - 94; gornjebaška 88 - 90; južnobanatska 87 - 88. Oves: baški, sremiski in slavonski 51 - 53. Jčmen: baški, sremiski 64.65 ko 63 - 65. Korusa: baška in sremiska stara 71 - 73; nova 49 - 51; nova sušena 63 - 65; banatska stara 68 do 70; nova sušena 60 - 61. Moka: baška in banatska 90c in 90c 165 - 185; 92c 145 - 165; 95c 125 - 145; 96c 97.50 - 107.50; 72.50 - 82.50; 85c 65 - 70; sremiska, slavonska 90c in 90c 160 - 175; 92c 140 - 160; 95c 120 - 140; 96c 97.50 do 107.50; 72.50 - 82.50; 85c 65 - 70. Otrubi: baški, sremiski 54 - 56; banatski 50 - 54. Fižol: baški, sremiski 127.50 - 130.

+ Budimpeštanska termiska borza (10. t. m.) Tendence prilajna, promet slab. Pšenica: za marec 7.80 - 7.81, za maj 7.97 do 7.98; korusa: za maj 7.88 - 7.90.

Repertoar

NARODNEGA GLEDALIŠCA V LJUBLJANI

Četrtek, 11.: Komedija zmešnjav, Četrtek. Petek, 12. ob 15.: Cvrtak za pečo. Dijaška predstava. Cene od 5 do 14 Din.

OPERA.

Četrtek, 11.: Boheme. C. Gostuže poslednjič v tej ulogi gđe. Anita Muzetova.

Petek, 12.: Zaprlo.

Sobota, 13.: Jenula. Premiera. A.

★

Poslednja uprizoritev Shakespearejeve veseloirje »Komedija zmešnjav« v letošnji sezoni bo dravi za red Četrtek. Na velezbavno komedijo v kramnem Zupančičevem prevodu še prav posebej opozarjamo.

Dijaška predstava. Jutri popoldne ob 1

Radio postaja v glavi

Zanimiva ugotovitev angleškega zdravnika: mož z brezžičnim sprejemnikom v možganih

Prof. dr. Avery je poročal pred kratkim na nekem sestanku zdravnikov v Londonu o čudni sposobnosti nekega svojega pacienta po imenu James Huxley. Moža, starejšega knjigovodjo, so mu na kliniki za duševne bolezni dali v opazovanje, ker je v nekaterih časih trdil, da sliši v zraku razne melodije, ki jih drugi ljudje niso slišali.

Pojav sam na sebi ni nič novega, saj je po blaznicah dovolj ljudi, ki poslušajo na isti način vsakovrstne šume in ropote. Toda Huxley je delal drugače vtiis zelo zdravega, izobraženega in pametnega človeka, na vsako vprašanje je odgovarjal povsem tako kakor normalni ljudje. Muzikalne izobrazbe ni imel nikoli in se ni nikoli tudi zanimal za glasbo, tem bolj čudno je bilo tedaj, da je lahko popeval melodije, o katerih je trdil, da jih sliši od neznane kje. Bile so med njimi znane in neznane melodije, večina pa gotovo takšnih, da jih mož brez vsakega zanimanja za glasbo in brez glasbene izobrazbe gotovo ni mogel nikdar prej slišati.

To vse je bilo skrivnost, ki se je pa nekega dne razjasnila na nepričakovan način. Neki Averyjev asistent je poslušal s slušalkami na balkonu bolnišnice radio. Pod njim na vrto so se sprehajali bolniki, med njimi Huxley. Bilo je nemogoče, da bi mož slišal iz slušalk glasbene komade, ki jih je oddajala ta čas neka londonska postaja. A vendar je asistent vsakokrat, ko je prišel »bolnik« pod balkon, slišal, da mož polglasno posnema natančno isto melodijo, ki se je v tih trenutkih glasila v slušalkah. Seveda je bil asistent presenečen in je svojo ugotovitev sporočil prof. Averyju, s katerim sta potem z istim uspehom izvršila celo vrsto poskusov, ne da bi Huxley o tem kaj vedel. Ni bilo dvoma, da je imel mož sposobnost sprejemati kakor živ brezžični sprejemnik valov, ki jih je oddajala ta londonska postaja, in sicer samo ta. kajti poskusi z dru-

gimi postajami so se izjalovili. Huxleyev možganski sprejemnik je bil očitno naravn nan na določeno valovno dolžino.

Po teh opazovanjih so »bolnika« seveda takoj izpustili iz bolnišnice, ker je bilo jasno, da ni duševno bolan, temveč da ima le neko posebno sposobnost, ki je druga, normalni ljudje pač nimajo. Veliko vprašanje pa je, koliko ljudi drži to še v blaznicah zaradi podobne lastnosti kot duševno bolne, ki so pa izven te lastnosti povsem normalni.

Huxleyev primer odpira še druga vprašanja. Med ljudmi niso redki primeri takšnih, ki se odlikujejo pred drugimi ljudmi z nenavadnimi sposobnostmi. Ameriški zdravnik prof. dr. Harold Willcock je poročal nedavno tega n. pr. o nekem možkarju, ki je kazal stigmam podobne znake. Pri opisu kakšnih nezdov je bil takoj v stanju, da proizvede na sebi ustrezajoče rane brez vsakega pripomočka. Če mu je človek pripovedoval, da je zdrsnil nekdo po pobočju hriba, je pokazal na komolcih in zadnji plati odrasne, kakor da se mu je to samemu pripetilo. Ob pripovedovanju o kakšnem pretepu s koli in noži so se mu pojavile celo rane, kakor da izvirajo od teh predmetov. Sam od sebe pa ni mogel proizvajati takšnih stvari, če ni bilo človeka, ki bi mu nazorno o njih pripovedoval.

Drugi nenavadni primer se tiče nekega slikarja Brontona. Ta je potoval s parnikom »City of Alexandria« v Egipt. Nekega dne je prišel h kapitanu ladje in mu dejal, da je moral na njej pravkar nekdo umreti. Kapitan, ki je imel polne roke dela in je vedel iz zdravniškega poročila, da so vsi potniki in člani posadke zdravi kakor riba v vodi, ga je na kratko odpravil, češ da se moti. Toda v Aleksandriji so našli potem v prostoru za premož mrtvega človeka — šlo je po vsej priliki za »slepega potnika« — ki se je moral v tem prostoru zadušiti nekako v času, ko je

Bronton prišel h kapitanu s tisto vestjo. Kapitan je pozneje še enkrat srečal slikarja in ta mu je pripovedoval, da je imel že vse življenje čudno sposobnost, da je mogel »čuti«, če je nekdo v bližnji okolici umrl.

Stališče do takšnih pojavov je lahko različno, vsekakor nam kažejo, da še davn nismo dognali vsega in sposobnosti naših čutov. Težko nam je tudi določiti, kako daleč lahko gredo njih zmožnosti vsaj pri posameznih, na poseben način, čeprav enostransko razvitih ljudeh.

Kako so izsledili Staviskega

Izdal ga je dim iz samotne in zapuščene vile

K izsleditvi Staviskega poročajo naslednje podrobnosti:

Trije detektivi so zvedeli, da se je mudil prej tri dni v Servozu pri Chamonixu. Ker sta švicarska in italijanska meja v bližini, so mislili, da je slepar že srečno odnesel pete. Vse eno so se odpravili v Chamonix, ki ga je Stavisky pri odhodu iz Servoza navedel šoferju za cilj. Ko so prispeli v Chamonix, so zvedeli, da je za božične praznike najel glavni urednik lista »Volonté« neko vilo v tem kraju. Ta list je igral v škandalu Staviskega veliko vlogo, zato so šli detektivi seveda takoj oprezovali pred omenjeno vilo. In tako jim je uspelo, da so

odkrili goljufa, ki ni imel več časa, da bi ušel skozi popolnoma zaprto mejo, kakor se je pozneje izkazalo.

To je ena verzija. Druga, podrobnejša pa poroča, da je policija ugotovila, da je Stavisky ostavil 26. decembra Pariz z avtomobilom v družbi svojega prijatelja Pigaglia, ravnatelja lista »Volonté«, ki ga je Stavisky financiral. Dospela sta še isti dan v Servoz, kjer je imel Pigaglia vilo. Toda dva dni pozneje je Pigaglia najel za 14 dni neko sosedno vilo pod pretezo, da kurjava v njegovi vili ne funkcionira. Sebe je prijavil pod pravim imenom, Staviske-

Mestna hranilnica v Bayonneu — »zibelka« finančnega škandala Stavisky, pred katero se še vedno zbira radovedna množica

Stavisky

ga, ki je imel ponarejen potni list, pa pod napacnim.

Hišna gospodinja, ki je Pigaglia poznala in čitala, da je zapleten v afero Staviskega, je obvestila varnostne oblasti. Te so takoj odposlale svoje detektive, a med tem je Pigaglia že odšel v Pariz, Stavisky pa se je bil odpeljal v avtu baže proti Vienu v Srednji Franciji. Tu so izgubili sled za njim. Slučajno pa so detektivi v Chambrerju zvedeli, da je tamkajšnja policija opazila, da se dviga iz dimnika samotne in zapuščene vile v bližini Chamonixa dim. Detektivi so odšli k vili, a ko jih je Stavisky, ki je bil v resnici pribežal v to vilo, opazil, si je pogoltnil kroglo v glavo.

Smrt in ljubezen pri Indijancih

Kaj pripoveduje naša rojakinja iz Celja

V svoji najnovejši knjigi »Smrti in ljubezen« naša rojakinja iz Celja, M. Karlinova, pripoveduje slovit potovanja in pisanja Alma M. Karlinova med drugim o skrivnostnih indijanskih čarovnjah, ki so v zvezi z ljubeznijo in smrtjo.

V njihovih prastarih izročilih je mnogo takšnega, kar mora v nas, nebahjevnih Evropejcih vzbujati smeh, marsikaj pa bi morala raziskati še naša znanost, ki bi to ali ono lahko še s pridom uporabila.

Da sta trup in čarovnja tudi v tropih tesno zvezana, je razumljivo, kajti povsod je bilo v vseh časih tako. Tako rase v Srednji Ameriki zelo okusen sad, imenovan ake, ki je v zrelem stanju povsem neškodljiv. Če se hoče kakšen Indijanec zne- stiti nad neljubim človekom, pa mu podtakne ta sad v nezrelem stanju, ko vsebuje smrtonosen strup.

Indijanci poznajo tudi rastlino, ki rabi takšnim namenom in se imenuje »opičji opoldanski zvona«. Sok iz te rastline uporabljajo za ribolov. Če se trop rib približuje obali, nasujejo domačini nekaj tega mlečnega soka v vodo, ribe splavajo omamljene na površje in se dajo za lahkoto poloviti. Isti sok pa se da uporabiti tudi za to, da se kakšen človek spravi na oni svet.

Proti takšnim sredstvom so načini, kakršni so naslednji, seveda otroška igra: Iz ostankov jedi kakšnega človeka in iz posvečenega voska izdelujejo človeške figure, ki jih krstijo na ime tega človeka in jih potem ob zmernem ognju počasi topijo. Na podoben način bo potem hiral in se sušil osovraženi človek. Indijanci in zamorca ondotnih krajev tudi ne pripravijo do tega, da bi ti izročili kakšen svoj las, kosček nohta, kos obleke ali ostanek jedi, ker se boje, da bi jih na skrivaj dal v roke kakšnemu mrtvecu. To bi imelo za posledico, da bi prejšnji lastnik teh reči sledil mrtvecu čez kratek čas v grob.

Še več receptov nego za smrt poznajo Indijanci za ljubezen. Zenska, ki se ji vidi moč premrežati, si telo odrgne s koreninico mi ingverja in jih pomeša možu v jed. Učinek je baže trenuten. S svežimi listi neke druge rastline odrene možu telo žene, ki bi jo rad napravil bolj vročo. Učinek te procedure je podoben učinku »španskih muh«.

Podoben uspeh ima jedro iz sadu, ki se imenuje šajota in ki se primeša kakavju. Najbolje pa vpliva baže prašek iz lesa rastline pipiripi, ki se po določenih čarovnih procedurah pomeša v vino osebe, katere ljubezen bi si hotel pridobiti. Ta napoj premaga celo sovraštvo in gnus.

Francija — zatočišče nasprotnikov barbarstva

Thomas Mann o Franciji

Pariški »Intransigeant« se je obrnil na celo vrsto uglednih inozemcev v vprašanje, kaj sodijo o Franciji.

»V viharju, ki divja sedaj preko zemlje«, je odgovoril Thomas Mann, slavni nemški pisatelj, »ostaja Francija pribežališče in pristanišče vseh, ki ljubijo človeški razum, zatočišče vseh nasprotnikov barbarstva, nevednosti, grozovitosti. Politična zrelost in skušnja imunizirata Francijo zoper strašno epidemijo fanatizma in panike — zoper epidemijo, ki je v našem nemirnem času napadla druga ljudstva.«

Gospa Mary obžaluje... ali zločinsko delovanje newyorškega podzemlja

Hiša ge. Mary Dickove, mlade, bogate vdove, je bila že dalj časa zbirališče najboljših newyorških družbe, ki nima druge skrbi, kakor da stiče za vsakovrstnimi, ekskluzivnimi zabavami. Na njene večere so prejemali vabila le res izbrani ljudje in človek, ki je hotel iz lastne iniciative nanje, je moral imeti že prav posebno priporočila in protekcijo.

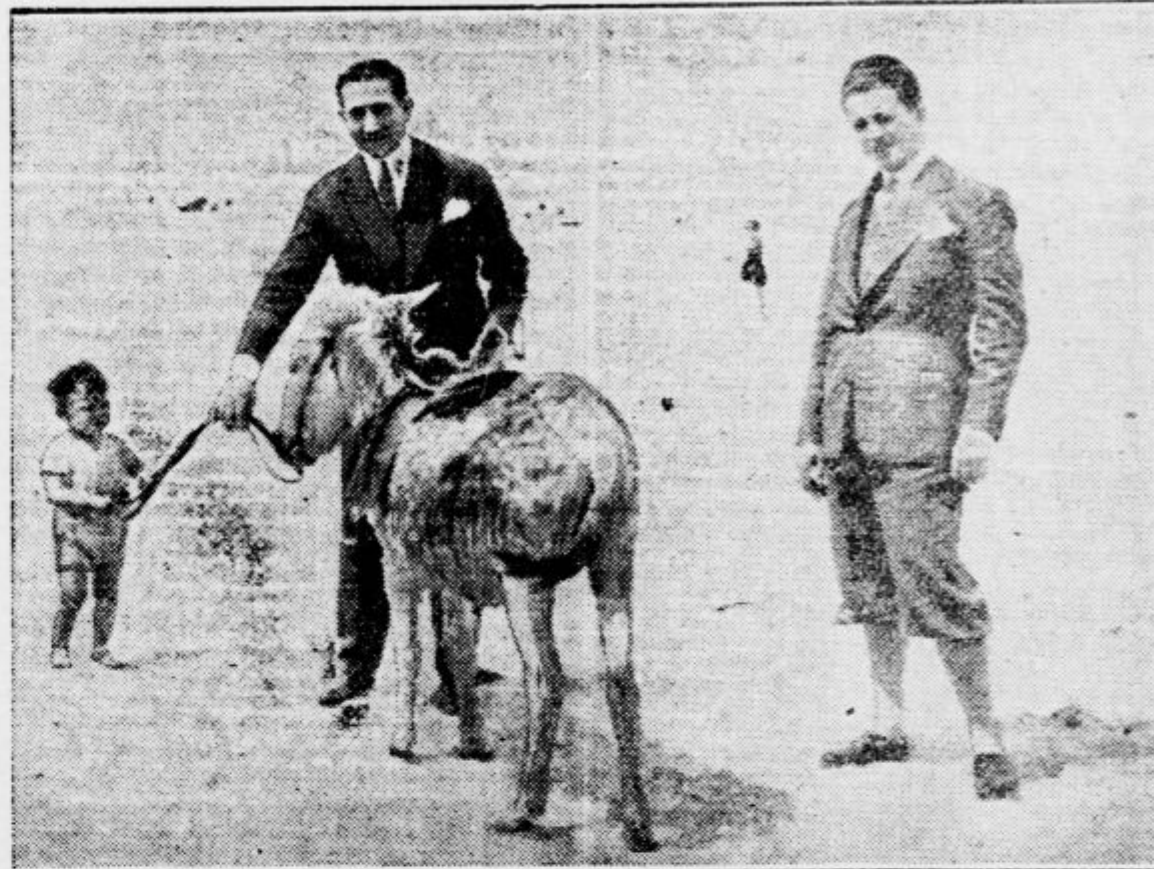
Po teh večerih, na katerih je vladalo pravo razposajeno vrvenje, se je, žal, čisto zgodilo, da je morala gostiteljica izreči svoje obžalovanje kakšnemu gostu, ki so ga bili v njegovi odsotnosti obiskali in oplenili vlomilci. Varnostne razmere v Ameriki so pač precej nezadostne in nikomur ni padlo na misel, da bi takšne ne-ljube obiske »neznanih storilcev« spravili

Obleke za gospode

po meri ali pa blago za obleke modernih vzorcev, najboljših kvalitet, po najnižjih cenah pri

Drago Schwab, Aleksandrova c.

Vsak naročnik „JUTRA“ — je zavarovan — za 10.000 Din!

Slepar Stavisky se igra s svojim slinom na plaži

Nova letalska ekspedicija v Antarktido

Angleški pomorni raziskovalec Ernest Miles Joye, ki je spremljal Shackletona in Scotta na njihovi ekspediciji na južni tečaj, namerava s tremi letali preleteti antarktično ozemlje, ki je večinoma še neraziskano. Ta ozemlja hoče raziskati tudi s stališča njih gospodarske donosnosti.

Dvojčki z različnimi očeti

Sodnik Tripp v ameriškem mestu Yanktonu je izrekel nenavadno sodbo, o kateri sedaj polemizirajo ameriški listi.

Neki dr. Ewald Peddie je vložil tožbo za ločitev zakona, češ da je rodila žena dvojčka, ki nista oba njegova. Sama mu je priznala, da je imela zakonolomsko razmerje z drugim moškim, po drugi strani pa so zdravniki izjavili, da je različno očetovstvo pri dvojčkih povsem mogoče. Na podlagi te izjave je sodnik zakon res ločil in priznal dr. Peddieju prvorojenega dvojčka, »bastarda« pa mater.

Človeške lobanje in rakve na cesti

V Londonderryju (Severna Irsko) se je primeril malo grozoten dogodek. Zid katoliškega pokopališča, ki se dviga 9 m nad nivojem ceste, se je mahoma zrušil v širini 15 m. Z velikim trusem so se vsule zemeljske mase kakor plaz na cesto, pomešane s človeškimi lobanjami, okostji, rakvami in razbitimi nagrobniki. Nekega moidočega je kos nagrobne kamna ranil v glavo. Na pokopališču počiva več irskih svetnikov.

A NEKDOTA

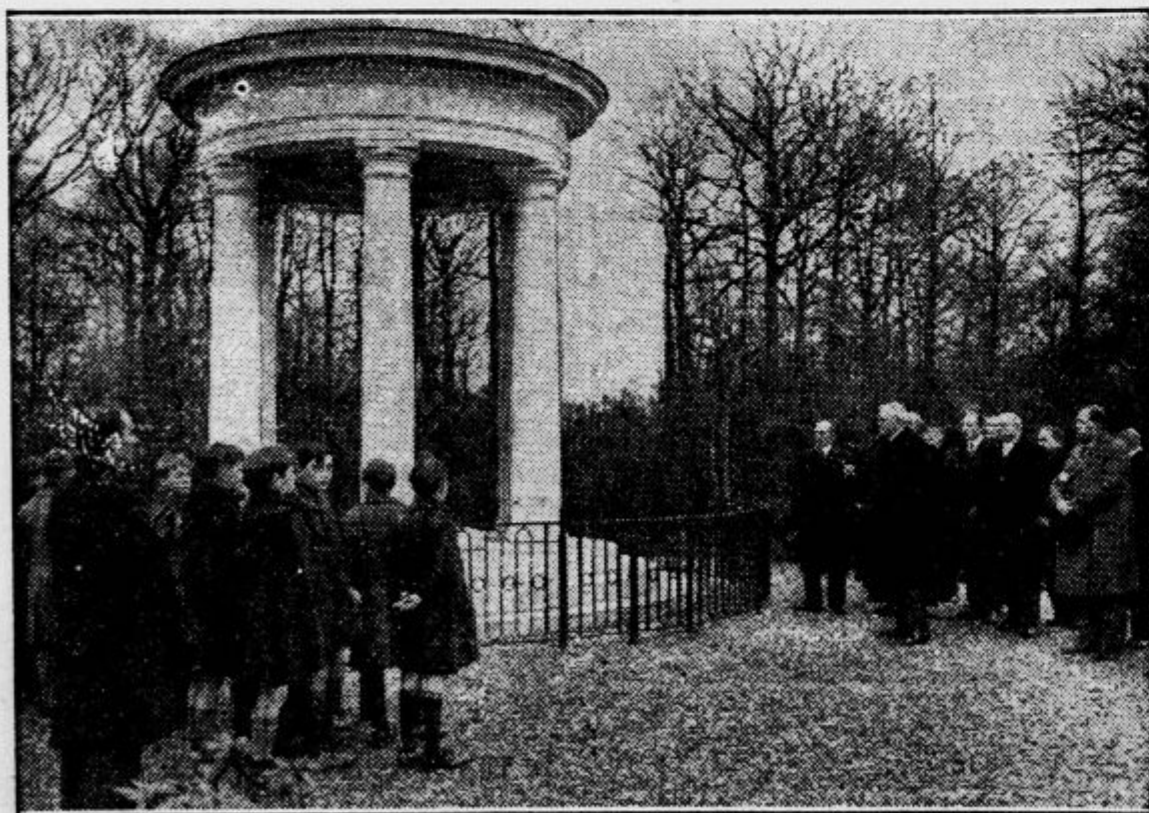
Myronu Herricku, ameriškemu poslanku v Parizu, so pripovedovali, da se je dal mlad ameriški zakonski par ločiti, ker ženka ni znala igrati bridgea. »Končno«, se je zasmejal Herrick, »končno dva človeka, ki se ne ločita brez važnega razloga!«

VSAM DAN ENA

Pedagogika »Papa, glej letalo!« »Nikar ga ne primi!«

Obletnica smrti maršala Joffrea

Spominška svečanost na dan obletnice smrti maršala Joffrea ob njegovem mavzoleju v Louveciennesu (Francija)

SPORT

Prvenstvo GZSP

GZSP na Jesenicah razpisuje prvenstvo tekmovalcev v kombinaciji 20. in 21. t. m. na Bledu pod pokroviteljstvom g. ministra n. r. Ivana Mohoriča. V soboto 20. t. m. ob 15. smuški tek na progi 18 km s startom in ciljem pred Flegarijo za bleskim gradom. Tek se oeni za kombinacijo in posamezno za prvenstvo v teku.

V nedeljo 21. t. m. ob 9. smuški skoki kombinacijo in posamezno za prvenstvo v skokih, ob 14.30 pa propagandni skoki, katerih se morejo udeležiti tudi tekmovalci ostalih podsavezov.

Tekmuje se po pravilih in pravilnikih J. Z. S. S. Pravico udeležbe imajo vsi tekmovalci verificirani pri GZSP, stari nad 18 let in katerih klubi so poravnali vse obveznosti pri podsavezu. Vsak tekmovalce se mora izkazati z verificacijsko legitimacijo. Prijavnine ni. Prijave je poslali na predpisanih prijavnih najkasneje do 17. t. m. na naslov Jože Činkovc, Jesenice. Na zakasnele prijave se pod nobenim pogojem ne bo oziralo. Na prijavnici je treba navesti, v kateri disciplini starta dotični, t. j. da je treba tekmovalcu, ki tekmuje v kombinaciji, navesti »Tekmuje v kombinaciji«, pri tekmovalcu, ki tekmuje samo v teku ali skokih pa napisati »solo-tek«, »solo-skoki«. Zrebanje se vrši za kombinacijo, solo teke in skoke ter za propagandne skoke v petek, 19. t. m. ob 17. na Bledu, v hotelu »Triglava«. Vsi tekmovalci morajo biti najkasneje do 20. t. m. ob 11. na Bledu ter se zgledati v tajništvo podsaveza, kjer dobe startne številke ter navodila glede hrane in stanovanja. Opozorjamo tekmovalce, da se bodo izdajale startne številke od 9. do 12. 20. t. m. Kdor ne dvigne do 12. ure startne številke, se smatra, da je odstopil od tekmovalstva. Ob 14.30 je razglasitev in pojasnitev tekmovalne proge na mestu starta; ob istem času se izvrši tudi ev. zdravniški pregled. — Zaprošeno je za polovično vožnjo, zaradi česar se opozorja vsi člani, da tozadevno zasledujejo službene objave podsaveza.

Razglasitev rezultatov in razdelitev daril bo 21. t. m. ob 17. v hotelu »Triglava« na Bledu. Prvak v kombinaciji prejme poleg častnega naslova »Smuški prvak GZSP za sezono 1933-34« še lepo darilo. Istotako se podeli častni naslov prvaka GZSP v smučskem teku, oziroma skokih. Ako prejme tekmovalce že eno darilo v kombinaciji, ne more prejeti darila za tek, oziroma skoke.

Klubov dan smučarskega kluba Logatec. V nedeljo je imel Smučarski klub Logatec kakor običajno vsako leto svoj klubov dan. Snežne razmere niso bile baš dobre. Sneg je bil popolnoma zmrazil in trd, zaradi česar je bila proga težja in napornejša, kot bi bila v povprečnih snežnih razmerah. — Tekmovalje se je vršilo v štirih kategorijah. Ob 10.30 je bil start seniorjev na progi 12 km. Startalo je 12 tekmovalcev, od katerih je devet privzelo na cilj. Prvo mesto je dosegel proti pričakovanju komaj 18-letni Kralj Alojzij 15 sekund pred prejšnjim dolgoletnim prvakom Trkmanom, ki je imel startno številko 1. Placement je bil naslednji: 1. Kralj Alojzij 57:05, 2. Trkman Franc 57:20, 3. Plečnik Lado 59:55, 4. Černik Stane, 5. Križaj Ivan, 6. Vidmar Edo, 7. Pišlar Franc, 8. Menart Vinko in 9. Ozrin Čiril. — Ob 15. so se pričele mladinske tekme: a) juniorji 14—18 let, na progi 6 km, 7 tekmovalcev: 1. Brs Slavko 29:15, 2. Jereb Anton 30:03, 3. Jur Jereb Viktor 31:53, 4. Pečkaj Karlo, 5. Hančič Herman, 6. Stritar Pavle, 7. Brezovšek Leopold; b) subjuniorji 10—14 let, na progi 4 km, 7 tekmovalcev: 1. Primic Rado 6:01, 2. Macerol Rado 6:13, 3. Maček Franc 6:27, 4. Menart Miha, 5. Gata Stanko, 6. Primic Miha, 7. Prešeren Josip; c) subjuniorji 6—10 let, na progi 1 km, 6 tekmovalcev: 1. Marušič Rado

5:14, 2. Verbič Jelko 5:17, 3. Mrak Dušan 5:24, 4. Marušič Božo, 5. Tolazzi Joško, 6. Tolazzi Bojan.

SK Bloke priredi v nedeljo 14. t. m. veliko klubsko tekmo na progi 15 km za naslov klubskega prvaka SK Bloke 1933-34. Pred glavno tekmo bo otročja tekma od 7. do 15. leta na progi 3 km. Glavna članska tekma je krožna ter vidna z ene točke, za to ena najbolj zanimivih tekem te sezone. Opozorjamo vse smučarske klube in sokolske odseke, kateri so člani JZSS, na medklubsko tekmo, ki jo priredi SK Bloke na Svačnico.

Službeno iz LNP. Danes seja k. o. odpade. Prihodnja seja se bo objavila v časopisu.

Službeno iz medklubskega odbora ZP. V nedeljo 14. t. m. se vršijo pokalne tekme: v Ljubljani igrašče Hermesa ob 13.30 Korotan: Svoboda, ob 15. Primorje: Reka. Službojuči odbornik g. Novak. Vsa klub mora postaviti po dva reditelja; v Kranju ob 14.30 Korotan: Hermesa. Službojuči odbornik g. Zupancič. Korotan mora postaviti šest rediteljev; v Domžalah ob 14.30 Domžale: Slovan. Službojuči odbornik g. Klemenčič. Domžale morajo postaviti šest rediteljev. — Opozorjamo se vsi sodelujoči klubi na sklep medklubskega odbora, da morajo k vsaki tekmi postaviti predpisano število rediteljev. Vsak nenastop reditelj se kaznuje z globo 15 Din.

ASK Primorje (nogometna sekcija). Danes ob 17. strogo obvezen trening za igralce: Šinkovc, Martinčič, Petrič, Bervar, Baum, Boncelj II, Pišek II, Svetič III, Terček, Petelin. Zbrališče pred velesejmo. Ostali igralci prvega moštva in ligina skupina morajo biti ob 18.30 istotam. Pišek I. sigurno. Ob 20.30 je strogo obvezen sestanek za ligino skupino in prvo moštvo. Zelo važno. V nedeljo igra prvo moštvo z Reko pokalno tekmo.

SK Ilirija (nogometna sekcija). Zimski trening nogometne sekcije se vrši ob sredah in petkih za I. skupino ter ob sredah za II. skupino. Pričetek ob 18.15. Podrobnosti berite v članski knjigi v »Evropi«. — **Lahkotletska sekcija.** Drevi ob 20. v klubski sobi kavarne »Evrope« seja načelstva, katere naj se sigurno udeležijo gg. Vodišek, Baltesar, Banko, Habič, Šporn, Osterman, Rojina, Gradšar, Jeranič.

ZSK Hermesa. Seja centralnega odbora drevi ob 20. Vsi odborniki zanesljivo. Referenti naj predložijo svoje poročila. — Redni renti naj predložijo svoja poročila. — Redni t. m. Kraj in čas bo objavljen naknadno. Poziva se članstvo, da pravočasno poravnava vso članarino, ker sicer ne bo imelo na obnem zboru pravice glasovanja.

ZSK Hermesa (table-tenis sekcija). Redni občni zbor table-tenis sekcije bo 17. t. m. ob 19. v klubski dvorani v Frankopanski ulici. Dnevni red: pozdrav načelnika, poročilo tajnika, blagajnika, referenta in gospodarja; absolutorij staremu odboru, volitev novega odbora, eventualnosti. Poselni predlogi naj se oddajo 48 ur pred obnim zborom pismeno načelniku. Prošje se sekcijski člani, naj plačajo članarino za mesec januar, ker sicer ne bodo imeli glasovalne pravice. — **Nogometna sekcija.** V nedeljo igramo pokalno tekmo s Korotanom v Kranju. Čebolin naj se javi pismeno.

TSK Slovan. Drevi ob 20. pri »Sokolov« članski sestanek za vse igralce zaradi nedeljske tekme v Domžalah.

SK Reka. Redni občni zbor kluba bo v soboto ob 20. v klubski sobi na Strelšču. Vabi se celokupno članstvo kakor tudi drugi, ki bi bili pripravljeni pristopiti in sodelovati v klubu. Člani, ki se niso poravnali članarino, naj to storijo čim prej.

Ljubljanski športni klub sporoča svojim članom, da bo njegov redni občni zbor v petek 26. t. m. ob 20. v posebnih sobi gostilne Činkole z običajnim dnevnim redom. Smeraril se oozorjalo na predavanje g. Roberta Kumpa o knjigi »Skle v veliki uniojski dvorani«.

BLED. Tujsko-prometno in olepševalno društvo »Zarja« na Rečici je imelo v nedeljo občni zbor v hotelu Triglavu. Načelnik društva se je med drugim zahvalil postajnemu načelniku g. Franju Majerju, ki je odšel na Jesenice, za njegovo delo pri društvu. Iz tajniške poročila je razvidno, da društvo popravila pota, skrbi za reklamo in napise ob cestah, zasaja drevesa in opozarja oblastva na nedostatke, ki jih je treba odpraviti. Posebno se je društvo prizadevalo za znižanje zdraviliške takse na Rečici. Nimamo godbe in plesa v sezoni, zato vsi tujci silijo tja v center na Bled, kjer dobe vse udobnosti in zabavo. Iz tujske knjige je razvidno, kako tujski promet že nekaj let pri nas nazaduje, medtem ko center napreduje. Zato bi bilo znižanje zdraviliške takse za našo okolico zelo umestno. Odlučili so naj o tem razmislijo, ako nočejo, da ne bo Rečica v tujsko-prometnem oziru propadla. Naš kraj je lep, ob jezeru m ob pustaji. Za ljudi, ki ljubijo mir, je najpripravnější. Poročilo blagajnika, da ima društvo čez 2000 Din v hranilnici, je zbor z zadovoljstvom vzel na znanje. V odbor so bili izvoljeni: načelnik šolski upravitelj Zirovnik Jože, podnačelnik postajni načelnik Cvar Alojz, tajnik lesni trgovec Krainer Rupert, blagajnik lesni trgovec Olivetti Franc; odborniki: hotelir Majer Ivan, lesni trgovec Papler Alojzij in posestnik

Burja Joža; pregledovalca računov: inž. Ulrich Vladimir in posestnik Cerne Janez. Po dvehurnem zborovanju, na katerem se je mnogo razpravljalo o tem, kaj naj storimo, da povzdignemo naš tujski promet, je zadnje bno sklenjeno, da se priredi tudi velika veselica, in sicer na pustni torek v hotelu Triglavu v korist društva.

IG. Iz izjanskih krajev se redkokdaj kaj čuje, posebno zadnje čase nič. Se je res popboljšalo naše ljudstvo! Mirni smo, ne tepemo se več, a tujci vseeno le malo zahajajo v naše prelepe kraje. Kaj se nas boji? Poleti imamo prekrasno lsko, pozimi pa idealen smuški teren, ki se razteza od vasi pa do dve uri oddaljenega Kurešča, vse to pred nosom Ljubljane. Pridite! — Naši lovci so imeli preteklo soboto izredno srečo. Par kilometrov iz vasi so v Dragi izsledili dva lepa divja prašča in oba sta padla po krajši kanonadi v roke pravice, t. j. g. Palmeta. Tehtala sta vsak svojih okroglih 100 kg.

RADOVLJICA. Planinski ples priredi v Sokolskem domu v Radovljici v soboto 13. tega meseca zvečer ob 8. podružnica SPD. V dvorani bodo otvorene važnejše gorenske planinske kočice. Originalne slike in dekoracije, Slovenski vokalni kvintet, priznani Negodetov jazzband, topli krofi, dobra vina ter solidna postrežba z vsem, kar zahteva telesni blagor, bodo ustvarili planinsko razpoloženje. Za lovce je pri-

pravljena posebna lovska soba in pester program. Oblika, predvsem narodna noša, sicer planinska ali športna in kvečemu promenadna.

Vremensko poročilo

Številke za označbo kraja pomenijo: 1. čas opazovanja, 2. stanje barometra, 3. temperatura, 4. relativna vlaga v %, 5. smer in brzina vetra, 6. oblakost 1—10, 7. padavine v mm, 8. vrsta padavin. Temperatura: prve številke pomenijo najvišjo, druge najnižjo temperaturo

10. januarja

Ljubljana 7, 776.6, —4.0, 87, mirno, 10, —; Ljubljana 13, 777.7, —0.9, 81, SSW1, 10, —; Maribor 7, 775.4, —1.0, 90, W2, 10, —; Zagreb 7, 776.3, —2.0, 90, W1, 10, —; Beograd 7, 775.8, —4.0, 90, mirno, 10, —; Sarajevo 7, 774.6, —4.0, 88, mirno, 10, —; Skopje 7, 774.1, —3.0, 85, W5, 10, —; Split 7, 769.0, 5.0, 55, NE5, 0, —; Kumbor 7, 767.8, 3.0, 70, mirno, 0, —; Rab 7, 771.6, 5.0, 55, mirno, 0, —.

Temperatura: Ljubljana —, —7.7; —0.5; Maribor 2.6, —2.0; Zagreb —1.0, —3.0; Beograd 0.0, —6.0; Sarajevo 2.0, —8.0; Skopje 4.0, —4.0; Split 8.0, 4.0; Kumbor —, 2.0; Rab —, 3.0.

Solnce vzhaja ob 7.37, zahaja ob 16.38.

Münchensko pivo

original SALVATOR se toči dnevno

V GOSTILNI O R A O, ZAGREB
Frankopanska ul. 13 1233

Ozeblina

Ce Vam začno noge ali roke otekati in če občutite, da Vas pečejo ali srbijo, potem zmešajte v vroči vodi toliko Saltrat Rodella, kolikor je potrebno, da bo sproščeni kisik dal vodi videz neposnetega mleka. Ce pomočite tedaj noge ali roke v to mlečno kopel, prodre sproščeni kisik v znojnice, umiri in zdravi kožo in podkožno tkivo. Bolečine in srbečica izginejo, še predno poteče ena minuta. Glejte na uro in občutite boste največjo ugodnost.

Kurja očesa tudi izginejo in se lahko po par kopelih odstranijo s korenino vred. Cestokrat se lahko po nekaj kopelih nosijo za celo številko manjši čevlji.

Saltrat Rodell se prodaja v vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah.

Inserirajte v „JUTRU“

Uživa več decenijev zaupanje milijonov ljudi
Dokazano razširjena po vsem svetu.

ZAHVALA

Ob nenadni smrti svojega nad vse ljubljeneega soproga, gospoda

Othmarja Novaka

AVSTRIJSKEGA POLKOVNIKA V POKOJU

prejela sem nad vse ginljive dokaze odkritega in tolažilnega sočutja. Iskreno se zahvaljujem vsem, ki so mi stali ob strani v moji najtežji uri ter pokojnika spremili na njegovi zadnji poti.

Za prvo dolžnost pa smatram, da se javno zahvalim gospodu komandantu mesta v Ljubljani, ki je nad vse obzirno odredil častno vojaško spremstvo umrlemu oficirju tuje vojske. Turobni zvoki vojne muzike Drav. div. oblasti ter častna salva ob njegovem grobu so bili zadnji vojaški pozdrav staremu vojščaku.

Enako iskreno se zahvaljujem čast. duhovščini za globoko v srce segaajoče molitve, gg. zdravnikom dr. Högerju, prim. dr. Jenku in dr. Brandstetterju, ki so vsi vse storili, da olajšajo pokojnemu njegovo trpljenje, ter končno vsem darovalcem vencev in cvetja.

Tisočera zahvala.

Ljubljana, v januarju 1934.

1234

MARIJA NOVAK roj. ZENCOVICH.

ZAHVALA

Vsem, ki ste od blizu in daleč prihiteli in izrazili svoje sočutje ob težki izgubi našega ljubečega soproga, očeta, starega očeta, brata, strica in tasta, gospoda

Ivana Rebeka

KLJUČAVNICARSKEGA MOJSTRA

Izrekamo našo globoko zahvalo. Hvala tudi vsem mnogoštevilnim udeležencem ob njegovi zadnji poti. Osobito pa naj velja naša zahvala g. dr. Hočvarju, za trud, ki ga je blagopokojnemu posvečal ves čas bolezn. Posebej se zahvaljujemo gg. Zabkarju, dr. Hrašovcu, Krapežu, Igliču in Burešu za poslovljene besede na grobu, Celjskemu pevskemu društvu pa za ganljivi žalostniki. Hvala vsem številnim darovalcem cvetja in vencev. V veliko uteho nam je pa bilo priznanje spoštovanja do pokojnikovega dela od strani raznih odposlanstev ter naj velja še izredna zahvala Zbornici TOI, Okrožnim odborom v Ljubljani in Mariboru, Slovenskemu obrtnemu društvu v Celju, Obrtniškem društvu v Ljubljani, Slovenskemu obrtnemu društvu v Mariboru, Društvu Jugoslovenskih obrtnikov v Celju, Katoliškemu društvu Rokodelskega doma v Ljubljani, Kovinarskemu združenju v Celju in Pevskemu društvu »Soča« v Celju za darovane vence in odposlanstvo pri pogrebu.

V Celju, dne 9. januarja 1934.

1238

Zalujoči ostali.

Iz življenja na deželi

Iz Kamnika

ka—Korporacijski upravičenci snujejo pašniško zadruzo. Kakor znano je kamniška korporacija lastnica velikega kompleksa planinskih pašnikov katere pa je dozdaj oddajala v najem okoliškim kmečkim pašniškim zadrugam. Pred kratkim pa so korporacijski upravičenci, ki se pečajo z živinorejstjo, sklicali sestanek in izvolili pripravljalni odbor za osnovanje pašniške zadruge. K temu jih je napotilo dejstvo, da morajo zdaj dati svojo živino za lepo odškodnino na tuje planine, ker so lastne oddali v najem.

ka—Namestu dinarjev krone. S kovanim drobcih je včas veliki križ. Drobcih kroži v zavrtkih in vrečicah s šampiljo izdajatelja. V Kamniku so te dni odprli vrečico, na kateri je bila naznačena vsebina 2000 novcev po 1 Din. v resnici pa je vsebovala vrečica isto število 25 novcev. To seveda predstavlja za 1500 Din manjšo vrednost Vrečica je v nekaj dneh menjala kar 5 lastnikov. Izdala jo je neka ljubljanska tiskarna, ki je po pomoti pritrčila nanjo napačno etiketo. Tiskarna bo utrpela zdaj dvojno škodo, ker je na drugo vrečico, ki je predstavljala samo vrednost 500 Din, dala etiketo, glasečo se na 2000 Din.

Iz Zagorja

z—Lep napredek pevskega društva »Loškega glas« iz Lok pri Zagorju smo opazili na koncertu na priznani sv. Treh kraljev v Sokolskem domu v Zagorju. Društvo obstaja šest let in ga sestavljajo po večini delavci. Do jeseni je petje vodil rudniški namešteneec in kapelnik rudniške godbe g. Srečko Godina, ki je kljub veliki zaposlenosti žrtvoval po dva večera tedensko za pouk pevcev. Zadnje tri mesece vodi petje začasno namešteni učitelj na šoli v Izlakah g. Drago Korošec iz Zagorja. Zelja prebivalstva je, da šolska oblastva definitivno nastavijo g. Korošča bodisi na šoli v Izlakah ali pa v Toplicah, da dobi kraj mladeža in aqilnega pevovodjo.

z—Občni zbor Obrtnega društva se Zagorje in okolice se je vršil na dan sv. Treh kraljev. Predsednik g. Bazelj Lojze se je spomnil v nagovoru med letom umrlih članov Renčova Martina. Zimmermanove Marje in starega borca za obrtništvo Ivana Rebeka v Celju ter pozdravil navzočnega

dopisnika »Jutra«. V nadaljnjem govoru je omenjal, da je društvo večkrat interveniralo v raznih zadevah pri političnih in davčnih oblastvih. Stanje obrtništva je zaradi redukcije rudarjev obupno. Dolgovi rudarjev in kmetov so narasli in zaradi tega tudi dolgovi obrtnikov. Zaprošila se je davčna uprava, da pristane na plačevanje davkov na obroke. Zalostna je statistika obrtništva zadnjih 4 let. Dohodki so se zmanjšali za dve tretjini, stanje pomočnikov in javencev pa je tudi padlo za dve tretjini. Le dolgovi so se zvišali. Tajnik je poročal, da je med letom odstopilo osem članov (ker zaradi krize obrtna dovoljenja vračajo), dva člana sta umrla in je zdaj 63 članov. Blagajniško poročilo izkazuje prirastek na skupnem premoženju. Na predlog preglednika računov g. Rožarja je bil odboru podeljen absolutorij. Pri volitvah so bili izvoljeni za predsednika Fincinger, za podpredsednika Bazelj, za odbornike: Drnovšek, Krenčič, Volaj, Renčof, Repovž, Piric in Košir, za preglednika računov Kalušnik in Koprivc. Sklenjeno je bilo, da se letos priredi razstava izdelkov zagorskih obrtnikov. Novi odbor bo še v teku meseca rešil razna stanovska vprašanja, posebno se bo pečal z vprašanjem, kako izboljšati sedanje nevdružne razmere malega obrtnika.

Iz Trbovelj

t—Nesreče. V soboto si je zlomil nogo pri smučanju trgovski vajenec Bratanič, v nedeljo pa se je močno poškodoval neki črtar iz Zagreba, kateremu so nudili prvo pomoč v tukajšnji bolnici, potem pa so ga tovariši odpeljali domov v Zagreb. Na Treh kraljev se je težko ponesrečil rudniški elektrotehnik Kotar, ki je padel 6 m visoko z lestve. Močno se je poškodoval na glavi in mu je izteklo oko, povrhu si je zlomil še levo roko. Oddan je bil v bolnico.

Iz Ptujja

—Proračun sreskega cestnega odbora v Ptujju je na vpogled od 11 do 24. t. m. med uradnimi urami od 8. do 12 v uradnih prostorih v Ptujju. Proračun, ki je sestavljen z največjo štedljivostjo, izkazuje potrebitim 2825 137 Din in prav toliko dohodkov; primanjkljaj v znesku 431 714 Din se bo kril s cestno doklado. Proračun je predložen banski upravi v odobritev.

SUROVE KOŽE

vseh vrst div ačine kupuje
ELIGIJ EBER
po najvišjih dnevnih cenah!

SCHIFFRER FRANC

POSESTNIK IN GOSTILNICA

dne 9. t. m. ob 19. uri po kratki in mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere.

Pogreb nepozabnega bo v četrtek 11. januarja ob 16. uri iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče.

Dragega pokojnika priporočamo v blag spomin.

V Kranju, dne 9. januarja 1934.

1253

Zalujoče rodbine:

SCHIFFRER, OMERSA, BAVCAR, CUZAK, JERIC.

SEZONSKA ODPRODAJA

PLETENIN PO ZNATNO ZNIZANIH CENAH

DO KONCA JANUARJA

V TOVARNISKI ZALOGI

JOSIP KUNC & KOMP.,

LJUBLJANA, MIKLOŠICEVA CESTA ST. 32

Mešni pogrebni svet

Občina Ljubljana

Zapustil me je za vedno moj ljubljani sopro, gospod

Franc Franko

zvaniknik državne železnice

danes, dne 10. t. m. po kratki mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v petek, dne 12. januarja 1934 ob 1/8. uri popoldne od doma žalosti Galjevega štev. 214 na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 10. januarja 1934.

1255

Zalujoča soproga JULIJA FRANKO in ostalo sorodstvo.

A. Christl:

SKRIVNOST EKSPRESNEGA VLAKA

Roman

»Prosim, gospod komisar! Pravkar smo bili odrinili z Gare de Lyon, ko sem prišel postiljal, misleč, da je madame v jedilnem vozu. A videl sem, da si je bila vzela jedilno košarico kar v oddelek. Rekla mi je, da je morala pustiti spletično v Parizu, tako da naj pripravim samo eno posteljo. Med tem, ko sem postiljal, je stopila s svojo košarico v sosednji oddelek. Nato mi je dejala, naj je ne budim, ker malo dolgo spi.«

»In v stranski oddelek niste stopili?«

»Ne, monsieur.«

»Potem tudi ne morete vedeti, ali je bila med prtljago kaka rdeča usnjena torbica?«

»Ne, monsieur, tega ne vem.«

»Ali se vam zdi mogoče, da bi bil v sosednjem oddelku kdo skrbit?«

Mož je pomislil.

»Vrata so bila na pol odprta,« je rekel. »Če bi bil kdo stal za njimi, ga ne bi bil mogel videti. Madame bi ga bila pa vsekako morala videti, ko je šla v stranski oddelek.«

»Popolnoma pravilno,« je dejal Poirot. »Ali veste še kaj?«

»Mislim, da je to vse, monsieur. Drugače se ne morem ničesar spomniti.«

»Kako je bilo pa davi?« je vprašal Poirot.

»Zbudil gospe nisem, ker mi je bila izrečno prepovedala. Šele tik preden smo dospeli v Cannes, sem se spet upal potrkati na

vrata. Ker nisem dobil odgovora, sem stopil noter. Zdelo se mi je, da leži madame v postelji in spi. Potrepljal sem jo po ramenu, da bi jo zbudil, in tedaj —

»In tedaj ste videli, kaj se je zgodilo,« mu je segel Poirot v besedo. »To je vse, kar sem hotel vedeti.«

»Upam, gospod komisar, da nisem zakrivil nobene malomarnosti,« je potro rekel možak. »Da se more zgoditi kaj takega v sinjem ekspresu! Strašno, strašno!«

»Potolajte se,« je dejal komisar. »Vsi razlogi so za to, da nastane zaradi te reči kar najmanj hrupa. Sicer pa po mojem mnenju niste zakrivil nobene zanemare svojih dolžnosti.«

»In gospod komisar bo tako tudi poročal družbi za spalne vozove?«

»Seveda, kakopak,« je nestrno rekel Caux. »Le pojdite zdaj.«

»Zdravnik meni,« je nadaljeval komisar, »da je bila gospa brčkone že mrtva, preden je vlak prišel v Lyon. Kdo je bil torej morilec? Po zgodbi gospodične Greyve se zdi nedvomno, da se je hotela spotoma nekje sniti s tistim moškim, ki je govorila o njem. To, da je pustila spletično v Parizu, je kaj značilno. Če se ji je moški v Parizu pridružil in če ga je spotoma skrivala v stranskem oddelku, kar ni nemogoče, tedaj sta se nemara sprla, in on jo je morda v hipni besnosti ubil. To je ena možnost. Druga, ki se mi zdi verjetnejša, je ta, da je storilec železniški razbojnik, ki je bil v vlaku in se je priplazil po hodniku, ne da bi ga bilo osebje videlo, ter jo umoril in izginil z rdečo usnjeno torbico, v kateri so bili očitno zelo dragoceni predmeti. Najbrže je v Lyonu zapustil vlak; zato smo že brzojavili tamkašnji postajni policiji, da dobimo natančni opis vseh oseb, ki so tam stopile iz vlaka.«

»Ali se je pa peljal prav do Nizze, se je oglašil Poirot.

»Tudi to je mogoče,« je priznal komisar. »Čeprav bi se mu bilo moralo zdeti zelo nevarno.«

Poirot je pomislil in vprašal nato:

»Torej menite, da je bil storilec navaden železniški razbojnik?«

Komisar je skomignil z rameni.

»Težko je kaj reči. Najprej moramo dobiti spletično. Mogoče je, da je ta vzela rdečo usnjeno torbico s seboj. V tem primeru bi kazalo, da je tisti, ki se je hotela madame sniti z njim, zapleten v zločin v afektu, nemara da iz Lubosumnosti. Za svojo osebo sem sicer bolj prepričan, da gre za roparski umor. Ti železniški klopovi so postali zadnji čas neverjetno predrzni.«

Poirot je zdajci ostro pogledal Katarino.

»In vi, gospodična,« je vprašal, »ali niste vso noč ničesar po sebnega opazili ali slišali?«

»Ničesar ne,« je rekla Katarina.

»Mislim, da nam zdaj ni več treba nadlegovati gospodične,« je rekel Poirot, obrnivši se h komisarju.

Ta je pokimal.

»Ali bi bili tako prijazni, da bi nam pustili svoj naslov?« je dejal.

Katarina je povedala ime vile, v kateri je stanovala lady Tamplina. Poirot se je lahko naklonil.

»Mogoče bi dovolili, da vas pri priliki obiščem?« je vprašal. »Pa imate nemara toliko znancev, da boste zmerom oddani?«

»Narobe,« je rekla Katarina, »imela bom mnogo časa in vas bom zelo vesela.«

»Izvrstno,« je dejal Poirot in ji prijazno pokimal. »Ta kriminalni roman je najin roman. Skupaj bova vodila preiskavo.«

Cene malim oglasom

Ženitve in dopisovanja: vsaka beseda Din 2.— ter enkratna pristojbina za šifro ali za dajanje naslova Din 5.— Oglasi trgovskega in reklamnega značaja: vsaka beseda Din 1.— Po Din 1.— za besedo se zaračunajo nadalje vsi oglasi, ki spadajo pod rubrike »Kam pa kama,« »Auto-moto,« »Kapital,« »V najema,« »Posesti,« »Lokali,« »Stavovanja,« »Stroje,« »Vrednote,« »Informacije,« »Živali,« »Obrti in« »Les« ter pod rubrikama »Trgovski potniki in« »Zasluge,« če se z oglašom nudi zasluge, oziroma, če se išče potnika. Kdor si pa pod tema rubrikama išče zasluge ali službe, plača za

Mali oglasi

Za odgovor 3 Din v znamkah

vsako besedo 50 par Pri vseh oglaših, ki se zaračunajo po Din 1.— za besedo, se zaračuna enkratna pristojbina Din 5.— za šifro ali za dajanje naslova. Vsi ostali oglasi socialnega značaja se računajo po 50 par za vsako besedo. Enkratna pristojbina za šifro ali za dajanje naslova pri oglaših, ki se zaračunajo po 50 par za vsako besedo, znaša Din 3.—

Najmanjši znesek pri oglaših po 50 par za besedo, je Din 10.—, pri oglaših po 1 Din za besedo pa Din 15.—

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vpslati v pismu obenem z naročilom.

Potniki

Kdor išče mesto potnika, plača za vsako besedo 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. — Kdor sprejema potnika, plača besedo po 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (3)

Vinskega potnika

gostilne in gostilničarje, ki sprejmejo potnika, plača besedo po 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (3)

Službo dobi

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (1)

Blagajničarko

mlado in solistko, sprejmejo v kavarah, — Poudarjeva, a fotografija na naslov: Kavarna Royal, Čakovce, Medijum. — 840-1

Sobarico

delavno, vsakodnevno, pošteno, — Poudarjeva, a fotografija na naslov: Sobarica, Zagreb, pod znakom »R. 20304.« — 880-1

Pletilje

vele pletilje rokavic in nogavic (tudi na dom) — Poudarjeva, a fotografija na naslov: Pletilje, Zagreb, pod znakom »R. 20304.« — 880-1

Višjega natakarija

kurjenega, z večjo kaveljo za veliko podjetje v Zagrebu iskamo za takoj. — Kavelja osigurana. Pismene ponudbe z navedbo vsebine in referenc na Puklić, Zagreb, pod znakom »R. 20304.« — 880-1

Blagajničarko

(Sistematizirano) večjo računala in po možnosti tudi stroje, vprašati v gostilni »Oran«, Zagreb, Frankopanska 18. — 878-1

Biro »Central«

Vasino 6, telefon 26-223, Zagreb, potrebuje za odlično oblikovno delo pripravo in izvedbo za Biser, Zagreb, pod znakom »R. 20304.« — 880-1

Natakarijo

mladeniča let, ponem pismeno, marljivo in prijazno delavca, z nekaj garancij, sprejme takoj gostilni »Sodžek« na Zabljaku. Iznemaj mesečno stanovanja. Vsako nedeljo koncert — 908-1

G. Th. Rotman:

Bili, Bobijev sin

»Spravite mi ga izpred oči! Maré v luknjole zarjave. Komaj je debeli vijolični stražnik začel ta ukaz, je zaboj s skrivnostno vsebino vred že v celici. Ne, tako reči Ubogi redar sedi zdaj v letem zaporu, kam je spravil že toliko drugih ljudi! Da, tako je na svetu: zob za zob! Šele drugo jutro so opazili strašno pomoto.

Službo

strojnega inženirja, 26 let star, večen in pošten gospod. Položi lahko tudi nekaj kavelj. Ponudbe na oglede »Jutra« pod »Marjiv 9.« — 900-2

Fina šivilja

za belo perilo, išče mesto vzgojiteljice. Ponudbe na oglede »Jutra« pod znakom »Fina šivilja.« — 909-2

Tkalski mojster

ki je delal 18 let na vseh strojih kot »Senzimatore,« pravi gospod. Iste za svojno delo. Ponudbe na oglede »Jutra« pod »Marjiv 9.« — 900-2

Prodaj

Oglas trg. značaja po 1 Din beseda; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. — Oglas socialnega značaja vsa beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (6)

Veliko raznega pohištva

haker divan, mize, usnjene stole, pendelo, pisalni sto, dveji itd. poceni prodaja. Površina 22. pod »Stroj.« — 908-6

Veliko raznega pohištva

haker divan, mize, usnjene stole, pendelo, pisalni sto, dveji itd. poceni prodaja. Površina 22. pod »Stroj.« — 908-6

Veliko raznega pohištva

haker divan, mize, usnjene stole, pendelo, pisalni sto, dveji itd. poceni prodaja. Površina 22. pod »Stroj.« — 908-6

Veliko raznega pohištva

haker divan, mize, usnjene stole, pendelo, pisalni sto, dveji itd. poceni prodaja. Površina 22. pod »Stroj.« — 908-6

Veliko raznega pohištva

haker divan, mize, usnjene stole, pendelo, pisalni sto, dveji itd. poceni prodaja. Površina 22. pod »Stroj.« — 908-6

Veliko raznega pohištva

haker divan, mize, usnjene stole, pendelo, pisalni sto, dveji itd. poceni prodaja. Površina 22. pod »Stroj.« — 908-6

Veliko raznega pohištva

haker divan, mize, usnjene stole, pendelo, pisalni sto, dveji itd. poceni prodaja. Površina 22. pod »Stroj.« — 908-6

Veliko raznega pohištva

haker divan, mize, usnjene stole, pendelo, pisalni sto, dveji itd. poceni prodaja. Površina 22. pod »Stroj.« — 908-6

Veliko raznega pohištva

haker divan, mize, usnjene stole, pendelo, pisalni sto, dveji itd. poceni prodaja. Površina 22. pod »Stroj.« — 908-6

Veliko raznega pohištva

haker divan, mize, usnjene stole, pendelo, pisalni sto, dveji itd. poceni prodaja. Površina 22. pod »Stroj.« — 908-6

Pouk

Učeno 1 Din, za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. — Oglas socialnega značaja vsa beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (4)

Nemscino

in nemško trgovsko korespondenco posluje pri nas, — Poudarjeva, a fotografija na naslov: Nemscino, Zagreb, pod znakom »R. 20304.« — 880-1

Reven dijak

(odličnik) išče instrukcije. Poudarjeva, a fotografija na naslov: Reven dijak, Zagreb, pod znakom »R. 20304.« — 880-1

Francosčina

Pomočnik in slovenski pravilni pouk in konverzacija; pomočnik pouka dijaka v srednjih šolah; pripravo na maturi, — Poudarjeva, a fotografija na naslov: Francosčina, Zagreb, pod znakom »R. 20304.« — 880-1

Učbenik

inštrukcije iz jezika in matematike. Ponudbe na oglede »Jutra« pod »Akademik.« — 931-4

Službe išče

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (3)

Gospodinska pomočnica

pridna, čista in poštena. Poudarjeva, a fotografija na naslov: Gospodinska pomočnica, Zagreb, pod znakom »R. 20304.« — 880-1

Vajenka in vajenka

ki sta se že nekaj časa učila, sprejme takoj frizerski salon Novaković na Miklošičevi cesti št. 40. — 888-44

Kovaškega vajenka

pridnega in poštenega. Poudarjeva, a fotografija na naslov: Kovaškega vajenka, Zagreb, pod znakom »R. 20304.« — 880-1

Frizersko vajenka

pošteno in čedno znanje, sprejme takoj salon v Ljubljani. Naslov v oglede »Jutra« pod »Zmožen korespondent.« — 400-2

Službo

strojnega inženirja, 26 let star, večen in pošten gospod. Položi lahko tudi nekaj kavelj. Ponudbe na oglede »Jutra« pod »Marjiv 9.« — 900-2

Fina šivilja

za belo perilo, išče mesto vzgojiteljice. Ponudbe na oglede »Jutra« pod znakom »Fina šivilja.« — 909-2

Tkalski mojster

ki je delal 18 let na vseh strojih kot »Senzimatore,« pravi gospod. Iste za svojno delo. Ponudbe na oglede »Jutra« pod »Marjiv 9.« — 900-2

Prodaj

Oglas trg. značaja po 1 Din beseda; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. — Oglas socialnega značaja vsa beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (6)

Veliko raznega pohištva

haker divan, mize, usnjene stole, pendelo, pisalni sto, dveji itd. poceni prodaja. Površina 22. pod »Stroj.« — 908-6

Veliko raznega pohištva

haker divan, mize, usnjene stole, pendelo, pisalni sto, dveji itd. poceni prodaja. Površina 22. pod »Stroj.« — 908-6

Veliko raznega pohištva

haker divan, mize, usnjene stole, pendelo, pisalni sto, dveji itd. poceni prodaja. Površina 22. pod »Stroj.« — 908-6

Veliko raznega pohištva

haker divan, mize, usnjene stole, pendelo, pisalni sto, dveji itd. poceni prodaja. Površina 22. pod »Stroj.« — 908-6

Veliko raznega pohištva

haker divan, mize, usnjene stole, pendelo, pisalni sto, dveji itd. poceni prodaja. Površina 22. pod »Stroj.« — 908-6

Veliko raznega pohištva

haker divan, mize, usnjene stole, pendelo, pisalni sto, dveji itd. poceni prodaja. Površina 22. pod »Stroj.« — 908-6

Veliko raznega pohištva

haker divan, mize, usnjene stole, pendelo, pisalni sto, dveji itd. poceni prodaja. Površina 22. pod »Stroj.« — 908-6

Veliko raznega pohištva

haker divan, mize, usnjene stole, pendelo, pisalni sto, dveji itd. poceni prodaja. Površina 22. pod »Stroj.« — 908-6

Veliko raznega pohištva

haker divan, mize, usnjene stole, pendelo, pisalni sto, dveji itd. poceni prodaja. Površina 22. pod »Stroj.« — 908-6

Veliko raznega pohištva

haker divan, mize, usnjene stole, pendelo, pisalni sto, dveji itd. poceni prodaja. Površina 22. pod »Stroj.« — 908-6

Veliko raznega pohištva

haker divan, mize, usnjene stole, pendelo, pisalni sto, dveji itd. poceni prodaja. Površina 22. pod »Stroj.« — 908-6

Smučarski čevlji

št. 34 in gamblevi škornji št. 35 (otroški), ekaj novi, napredaj na Bliwiesovi cesti 3/II, deono. — 887-6

Drsalke

(Elebume) dobro ohranjene prodam za 50 Din. Naslov v oglede »Jutra« pod »Prednori ulici.« — 804-6

Berkel tehnično

ekaj novo, ugodno prodamo. — »Jugoplatina,« Ljubljana, Dolenjska cesta št. 43a. — 883-6

Norveško ribje olje

najčistejše, sveže, vedno v zalogi. Naročila točno proti povzročju. Piccoli, Tyrševa (Dunajska) cesta št. 6. — 343-6

Fotoaparati

13 x 18, prodam za 900 Din s notami za 100 Din, in plinski štetičnik. A pejo za 1000 Din. Naslov pove oglašni oddelku »Jutra« pod »Akademik.« — 931-4

Na javni dražbi

ugodno napredaj računski in Alfa stroj, ter razno pohištvo in preproge. Dne 13. januarja 1934, ob 8 uri v Ormožu št. 88. — 902-6

Pozor slaščičarji kandidorji!

Prodaj valona (Melanger), elektr. motor 1 1/2 HP, transformator 4 1/2 m, 3 cm, 3 letaji, in razno električno orodje: kampanje, plošče, mize itd. — Hleš, Ambrožev trg št. 8. — 906-6

Auto, moto

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (10)

Auto, moto

Pojejdmo jedan ukusni Ford auto tipa 1929 A 1200cc, s dvojna vrata, naprava 36000 km. Najdalje jedan tretini auto marke Chevrolet od 2 i pol tone novoizvit, tipa T 3170199, prevelo 30.000 km — leto želimo zameniti za jedan tretini od 3 i pol tone novoizvit, a dobrom stanju, po mogućnosti marke Saurel ili sa kojim drugom markom, ili pako sa jednim parnim kolom od 10 atmosfera 6575 m3 ogrievane površine sa pregrizajem (Liebertz). — Ponudbe sa potpunim opisom elati na »Slatija« paromlu u Vukovaru. — 935-10

V najem

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (17)

Velik lokal

za skladište stekla, najraje v frekventni ulici v najem. Ponudbe na oglede »Jutra« pod »Marjiv 9.« — 900-2

Vrednote

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (7)

Vsakovrstno zlato

kupnje po najvišjih cenah ČERNE — juvelir Ljubljana, Wolfova ul